

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai

Lapkritis - November 12, 1965

Nr. 123

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

"PENKOVSKIO POPIERIAI"

TUO VARDU NETRUKUS PASIRODYS KNYGA, SUDARYTA IŠ MASKVOJE SUŠAUDYTO AUKŠTO SOVIETŲ ŽVALGYBOS PAREIGŲ PULK. OLEG V. PENKOVSKIO UŽRAŠŲ. — JIS URMU IŠDAVINĖJO SOVIETŲ PASLAPTIS AMERIKIEČIŲ IR BRITŲ ŽVALGYBAI. — KAŽKAIP JIS SUGĖBĖJO PERSIŪSTI Į VAKARUS IR SAVO ASMENINIUS UŽRAŠUS BEI PASTABAS, KURIE SKAMBA KAIP KALTINAMASIS AKTAS VAKARŲ POLITIKAI.

Vytautas Meškauskas

Laikraščiuose jau pasirodė ištraukos iš netrukus išėisiančios "The Penkovsky Papers" knygos, kurią leidžia žinoma Doubleday & Co. leidykla. Kaip atsimename, pulk. inž. Oleg V. Penkovsky buvo labai aukštas sovietų žvalgybos pareigūnas, kuris nuo 1961 m. balandžio 20 d. iki pat suėmimo per šešioliką mėnesių amerikiečių ir britų agentams perdavė visą eilę karinio, techninio ir politinio pobūdžio informacijų, kurios buvo nepaprastai Washingtonui naudingos Kubos ir Berlyno krizių metu, nes rodė, kad abiem atvejais Chruščiovas blefavo.

New York Times bendradarbis Max Frankel praneša, kad tie "popieriai", kurie 1962 m. rudenį buvo kažkokiu slaptu būdu persiųsti į vieną sovietų satelitinę valstybę, o iš čia į JAV, buvo patiekti CIA -- centrinės žvalgybos agentūros -- peržiūrėjimui, kuri neradusi jokių "security violations" (saugumo pažeidimų), tačiau iš kitos pusės ji atsisakė ir paliudyti jų tikrumą (accuracy), kas savaime suprantama. Aišku, kad kas nors visados galės aiškinti, kad tie popieriai yra "sufabrikuoti", nors juos lydi tiek daug autentiškų tiesioginių ir netiesioginių įrodymų, kad netenka abejoti, jog jie skelbia tiesą. Pagaliau kiekvienam arčiau su sovietine sistema susipažinusiam žmogui tie "popieriai" iš viso nėra jokia sensacija, o tik patvirtinimas to, ką galima buvo numatyti ir pačiam suvokti iš jau žinomų faktų. Būtent, kad kiekvienas sovietų pilietis užsienyje yra daugiau ar mažiau sovietų šnipas; kad sovietai visame pasaulyje turi savo žvalgybos ir sabotažo tinklą, kuris ruošiasi įvairiems eventualumams ir raudonai po svetimų valstybių pagrindais; kad techniškai sovietai yra atsilikę nuo Vakarų, tačiau kiek gali blefuoja, nuduodami esą galingesni; kad Chruščiovo karinei grąsinimui daugiau išgasdinę pačius sovietų pareigūnus negu vakariečius.

Jau 1956 m., Chruščioviui malšinant Vengrijos sukilimą, Penkovskio liudijimu, kiekvienas sovietų Generalinio Štabo pareigūnas jautėsi sėdintis lyg ant parako statinės, o kas gi bus, jei Vakarai įsikiš? Bet Vakarai nieko nedarė ir tai paskatino Chruščiova daugiau blefuoti.

Chruščiovo planas laimėti su Vakarų Berlyną irgi rėmėsi prieštara, kad vos tik prasidėjus karo veiksmams, Vakarai paskubės į dešinę, kurių pasėkoje bus gautas Rytų Vokietijos pripažinimas ir susilpnintas Vakarų Berlyno statusas. Tas pats ir Kubos atveju. Iš viso, pats faktas, kad Chruščiovas gabeno savo raketas į Kubą, rodo, kad sovietai tuo metu dar neturėjo pakankamai tolimoms distancijoms raketų, kuriomis iš savo teritorijos galėtų apšaudyti JAV. O jei taip, kam reikėjo palikti Kuboje komunistinį režimą?

"Penkovskio popierių" skaitymas tik patvirtina jau seniau turimą įspūdį, kad dėl savo laimėjimų sovietai turi būti dėkingi ne savo drąsai, sumanumui ar jėgai, bet tik Vakarų, ypač Amerikos intelektualinių sluoksnių, išžiūmimui, nenorui kovoti už savo pačių interesus ir kažkokiam neįnaujamam kaltės pajautimui. Kartu suėjusios, tos ypatingos tik skatinanti skatina Maskvą ir nuo jos nepriklausomus komunistinius režimus siekti viešpatavimo visame pasaulyje.

Barry Goldwateris, perėjęs šesťdienį kalbėdamas Albuquerque N.M., buvo bent iš dalies teisus, pareiškdamas:

"... (Demokratų partija) yra kontroliuojama kairiųjų radikalų,

kurie nemato nieko blogo socializmo įvedime šiame krašte. Tie kairieji yra tie patys, kurie priešais Amerikos karinės jėgos panaudojimui, visai nesiskaitant su pavojumi mūsų strateginiams interesams.

Jie automatiškai pritaria kiekvienai revoliucijai pasaulyje, jei toji revoliucija veda į kairę... Tie žmonės šiandien sudaro Amerikai kraštutinį pavojų".

Tačiau tauta, bent jos viešosios nuomonės reiškėjų dauguma, atrodo, yra įsitikinusi, kad tik Goldwateris iš tikro sudaro didžiausią pavojų Amerikai, kad jis yra radikalas ir fašistas.

Akių užmoje tokių nuotaikų negalima stebėti, kad sovietai, nors ir pašalinę Chruščiova dėl jo palinkimų į avantiūras, spalio revoliucijos sukakties proga leido maršalui Malinovskui vėl pargarsinti JAV dėl kludymo komunistams užkariauti Vietnamą. Pereitą sekmadienį parodo metu buvo per Raudonąją Aikštę pervežta ilga statinė, kurią TASS pavadino "erdvės raketa, kuri per pirmą ar kurį kitą apskridimą aplink žemės rutulį gali paleisti sprogstamą užtaisą į agresorių, tam to visai nesitiktin".

Kaip žinia, ir amerikiečių erdvės laivai turi įtaisus, įgalinančius juos pagal įsakymą iš žemės nusileisti bet kurioje vietoje. Atseit, jų panaudojimas karo reikalamis nesudaro jokios techninės problemos, tačiau 1963 metais Jungtinėse Tautose susitarta nenaudoti atominių ginklų erdvėje, Malinovskio grąsinimas panaudoti erdvę karo reikalamis tik parodo, kad sovietai sutuo susitarimu nesiskaito. Ir su kuriuo susitarimu jie iki šiol skaitėsi? Su bolševikais reikia kovoti, o ne tartis. Tai išvada iš "Penkovskio popierių" ir šios dienos dienraščių lyktūros.

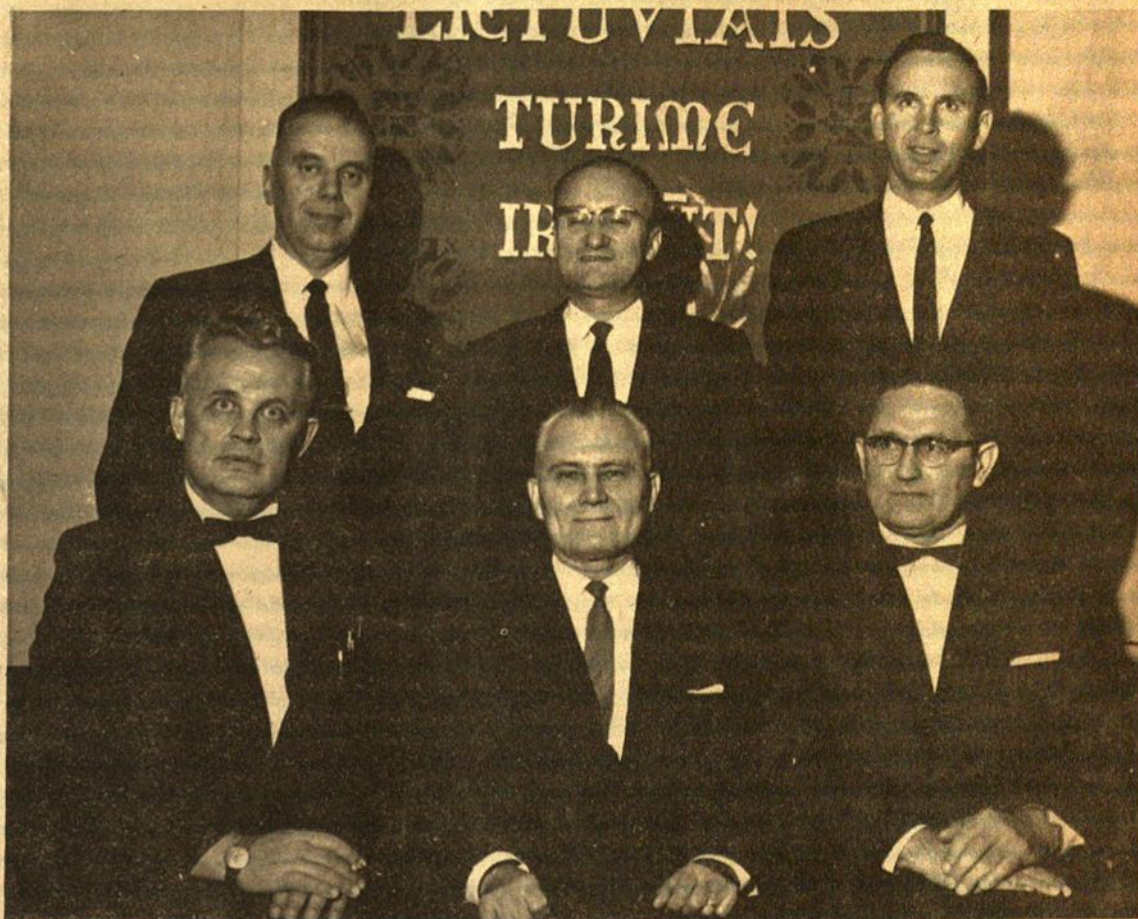
New Yorkas be šviesos

* NEW YORKAS buvo aptemdytas, įvykus didžiausiam elektros tiekimo sutrikimui Amerikos istorijoje. Elektra nutrūko dar devyniose šiaurės rytų valstijose ir dalyje Kanados, New Yorko požeminiuose traukiniuose buvo užkliuvę arti 800 tūkst. keliauninkų. Gavėse turėjo sustoti automobiliai, o lėktuvai skraidė negalėdami nusileisti.

* JAV VYRIAUSYBĖ paskelbė, kad ryšium su kovomis Vietname ji turėsianti užsakyti didesnius kiekius aluminijaus. Tai paskelbus spalio 27 d., aluminijaus fabrikai jau spalio 30 d. praneša apie aluminijaus kainų pakėlimą. Sekančią dieną iš Baltųjų Rūmų pasigirdo grąsinimai, kad karo reikalamis bus panaudotos vyriausybės aluminijaus atsargos,

jei žmonės tikrai mano kainas kelti. Ta proga National Review (lapkričio 16 d. laidoje) stato klausimą, kam gi reikalingos tos atsargos, jei vyriausybė praneša apie naujus užsakymus.

* JAUNIMAS "nevirškiną" pasenusiais metodais pristatomos komunistų programos. Maskvos universiteto studentai, sušaukti mitingui iš klausyti P. Demičovo pranešimo apie pastaruosius centro komiteto nutarimus, atvirai ir drąsiai pareiškė, kad komunistų partijos "linija" pristatoma taip, kad jaunoji generacija nebegalint jai tikėti. Mitinge dalyvavo apie 1200 studentų ir 200 "aktyvistų" iš kitų organizacijų. Po Demičovo kalbos iškilę klausimai ir diskusijos parodė studentų drąsą kritiškai pasisakyti, kad spauda

Naujoji Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos centro valdyba, kuri buvo išrinkta spalio 9 d. Bostone įvykusiame sąjungos suvažiavime. Sėdi: Z. Gavelis, pirm. J. Dačys, B. Galinis. Stovi: dr. J. Gimbutas, J. Rasys ir K. Devenis. B. Kerbelienės nuotrauka

JAUNIMO ŽYGIO IR KARIUOMENĖS MĖNUO

Sąjungos Ramovė kariai veteranai visa širdimi, siela ir protu pritaria, palaiko ir jungiasi į džiuginantį lapkričio 13-os dienos Laisvės Žygį.

Kranklių ir varnų Amerikoje nedaug. Bet lietuviškos varnos

ir partijos biuletiniai lėkščiai ir neinteligentiškai pristato komunistų pagrindinius dėsnius.

Demičovas supyko ir mitingas buvo nutrauktas po 4 val. karštų diskusijų.

Užmetimų esencija lietuvių studentų aiškų nusistatymą komunistų idejų pristatymo senoviskumu neįdomia forma. Niekas neskaitys ideologinių laikraščių, nes ten skelbiami "nonsensai" neduoda medžiagos tinkamam jos panaudojimui.

Mitingas įvyko spalio 26 d.

* BUV. PREZIDENTAS gen. D.D. Eisenhoweris buvo paguldintas į ligoninę, iš tikrųjų mažam širdies smūgiui.

* KANADOJE įvykę parlamento rinkimai parodė, kad abi didžiosios partijos -- liberalai ir konservatoriai -- nepajėgios surinkti reikiamos daugumos balsų neduodančios vyriausybės sudarymui. Liberalai su Lester Pearson lieka valdžioje, gavę 129 vietas parlamente (iš 265). Konservatoriai gavo 99 vietas. Naujoji demokratų partija gavo 21 vietą parlamente ir greičiau ji padės Pearsonui tęsti naują kadenciją.

Konservatoriai padidino buvusį parlamentary skaičių jų vadui Diefenbakeriui smarkiai pasiskius prieš komunistų. Tai suteikė konservatoriams daugiau naujųjų piliečių balsų.

* DANIJOS SOSTINĖJE KOPENHAGOJE surastai vietnamietį, ir dar taip reikalingą komunistinei propagandai, nėra lengva. Bet dideliame danų komunistų džiaugsmui buvo surastas tūlas Phan Phoc Vinh -- "gyvas amerikonių brutalumo simbolis", kaip buvo pradėta reklamuoti. Bet, jis dar sutiko būti "pagrindiniu kalbėtoju" antiamerikinėje mitinge. Ir taip Phan Phoc Vinh pradėjo savo "pagrindinę kalbą" visai neblogo kryptimi: "Vietnamiečiai, -- tarė jis danų miniai -- yra taika mylinti tauta, ir ji visai nenori turėti amerikonių Vietname. Bet, -- jis čia pat pridūrė -- amerikonių reikalingi kovai su komunistu, kadangi komunistai yra kalti dėl vykstančio karo". "Gyvasis simbolis" netrukus buvo pašalintas iš mitingo.

ardo patriotinės visuomenės vienybė, bando laukti vieningo žygio frontą. Jos iš anksto apskaičiuoja ne savo dolerius ir jų galis. Jos kranksi ir pranašauja nepasisekimą.

Kariai veteranai, ypač anų 1919-1920 metų laisvės kovų dalyviai ir dar gyvi anų mūsų invalidai, teigiamai įvertina jaunimo sumanymą ir visuomenės pritartą darbą -- žygį. Bet kuris rimtas veiksmas pavergtos Tėvynės labui negali duoti moralinių nuostolių. Priešingai -- jis yra didžiai pagaiduojamas. Ir dvasios prasme pelningas.

Dvi yra nuomonės apie ruošiamą žygį: žema, materialistinė ir kita -- kilni, idealistinė. Skeptiško senimo ir entuziastingo jaunimo.

Jei ir tada, anais lemtingais 1919-1920 metais būtu iš anksto svarstę laimėjimą ar ne, -- aišku, svarstyklės būtų nusvėrusios pralaimėjimo pusėn. 1919 m. pavasarį jaunimo saujelė nekalbėjo, dolerių neskaitydavo, pradėjo dar sunkesnę karinį žygį ir išstėjo: atnešė Lietuvai ne Stalino vergijos, bet tikrą, didingą, kūrybinę laisvės saulę.

Salome, šlapome, minkėme ankstyvo pavasario ir vėlyvo rudens purvą, alkome, liejome kraują, guldėme galvas... Priešo ne tik neskaitydavo, net jų iš anksto numatyti negalėjome. Dugo jie vienas po kito. Čia Trockio - Kapsulo maskoliai, čia Bermonto - Avalovo vokiečiai ir caro rusai; čia vėl pasirodė smūgių nugaruodūsio lenkiškas POW pogrindis. Tai vėl Pilsudskio bei Želigovskio legionai. O kiekvienam miestelyje -- penktosios kolonos "jačeka". Prieš mus buvo nusistačiusios ir I-II Pasaulinių karų laimėjusios Europos Antantes valstybių įvairios komitijos...

O visgi laimėjome visos tautos ir jos karių ryžtu, drąsa, išverme ir pasišventimu. Laimėjome mūsų tautos istorijoje patį lemtingiausią, patį desperatiškiausią -- žūtį ar būti -- tautai mūsų. Iškovojome tautai gyvenimą, laisvę, savo valstybę...

Dar neįvykęs, dar tik ruošiamas Laisvos Lietuvos žygis. O vienas iš jau yra nemažai mums laimėjęs:

* Lapkričio 13 manifestacijose dalyvaus du JAV State Departamento atstovai: Undersecretary of State WILLIAM J. CROCKETT ir Prezidento patarėjas MICHEL CIEPLINSKI.

sukėlė dar visai gerbuvų nepaskendusios visuomenės entuziazmą;

sužadino veiksmus; rodo: kad ir šių laikų, jau dažnai ne Tėvynėje brenęs, mūsų jaunimas yra jaunatviškos, sveikos, patriotinės dvasios, kupinas iniciatyvos bei ryžto, rodo, kad dorą jaunimo širdyse dar dega Tėvynės meilės šventoji ugnis, kad jai rūpi tėvų krašto reikalai, kad yra apsisprendę įsijungti mūsų visų kovon grąžinti kraštui prarastą laisvę.

Šio, jau artimo žygio aidas Lietuvoje

sustiprins sumanytojų vienumę ir vienminčių dvasią, sukels jų atsparumą nutautinimui ir nužmoginimui, sutvirtins jų rezistenciją,

parems jų natūralią kovą prieš laisvės pavergėją. Tai tokios rūšies bendravimo ir bendradarbiavimo su kraštu mums ir reikia.

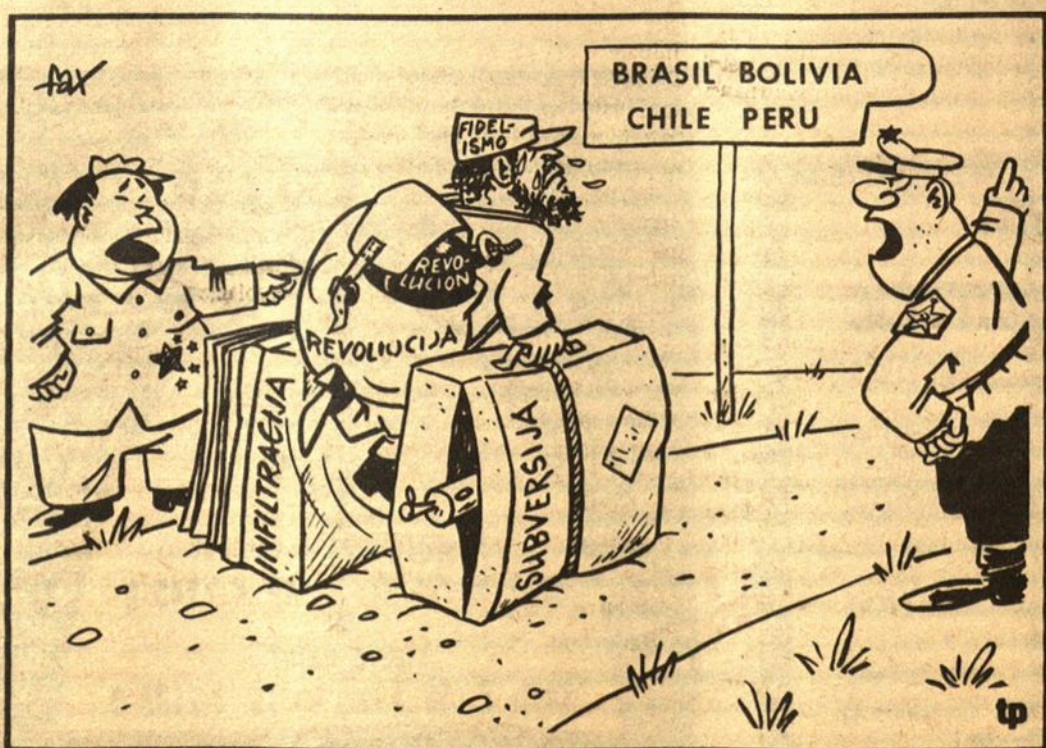
Kokios bebūtų kitos, "realios" -- apčiuopiamos žygio pasekmės, vis vien jau dabar pačia pasiruošimo kampanija yra nemažai laimėta. Laimėta moralinėje plotmėje. O kol mūsų jaunimo moralė aukšta, -- tol Lietuva dar nėra žuvusi.

Geram darbiui dolerių nėra ko gailėtis. Kas met jų daug tūkstančių pragerama, prarūkoma, praballavojama įvairiausių rūšių parengimuose prie perkrautų gerbėmės stalų... Ar išleidžiama vien malonumų kelionėms į Iuk-sinisinus, egzotiškus kraštus ar per despotų Maskvą į visada mielą, kad ir pavergtą, Vilnių o iš didelės malonės ... ir į Salominanką...

Tai gi, nesigailėdme geram žygiui žalių amerikoniškų lengvųjų dolerelių, kaip atgimstančios mūsų kariuomenės pirmieji kariai nesigailėjo Lietuvai savo jauną raudoną kraują, savo jaunų gyvybių...

Visų dvidešimt keturių Ramovės skyrių valdybos ir pavieniai nariai -- bičiuliai -- žygiuoklė su jaunimu, Lapkričio mėnuo -- kariuomenės ir jaunimo žygio mėnuo. Artimesnieji New Yorkui -- su vėliavomis. Tolimesnieji -- Europos ir Australijos -- prisidėkite, paremkite lėšomis. Pini-gai bus reikalingi ir po žygio -- sąskaitoms apmokėti... Tai gi dar nepervėlu. Bet paskubėkite. C. Valdyba ir kai kurie skyriai jau tai yra padarę.

Kviečia Lietuvos Veteranų Sąjungos Ramovė Centro Valdyba.

- Ko dar tau reikia? Marš pirmyn!...

Kun. Juozas Janilionis kalba jo pagerbimui suruoštame pobūvyje. Šalia sėdi Lietuvos ūg. ministeris Brazilijai dr. F. Meieris.

Sukaktuvininkas kun. J. Janilionis

Kun. J. Janilionis gimė 1892 m. kovo 19 dieną Geldžiūnų kaime, Biržų apskrityje. Pradžios mokyklą mokėsi anų laikų lietuviškoje mokykloje su "daraktorium" ir rusiškoje pradžios mokykloje. Aukštesnį mokslą ėjo Latvijoje, Rygos Aleksandro gimnazijoje. 1915 m. buvo išvėntintas kunigu Druksėje birželio 29 d. Kauno Arkivyskupo Pr. Karevičiaus. Teologinį ir filosofinį mokslą ėjo Kauno Kunigų Seminarijoje ir Lietuvos Universiteto Teologijos Filosofijos fakultete.

Nuo 1915 iki 1926 metų kunigavo šiose vietose: Rimšėje, Geldžiūnuose, Biržuose, Panevėžyje, Liepojoje, Radviliškyje, Kaune ir Zarasuose su Smeline, Trumpesniu laiku ėjo vikaro, kurato, Kauno Sunkiųjų Darbų kalėjimo bei miesto ligoninės kapeliono pareigas. Buvo paskirtas Bažnytinio Tribunolo notaru.

Kun. J. Janilionis nuo pat jau-

nystės dienų daug dirbo spaudoje, bendradarbiaudamas įvairiuose laikraščiuose ir žurnaluose. Kurį laiką buvo dienraščio Laisvė redaktorium ir mokyklų kapelionu. Kunigaudamas Lietuvoje savo gimtinėje Geldžiūnuose įsteigė filiją. Buvo Biržų Saulės gimnazijos ir Zarasų mokyklų kapelionu. Čios kūrėju bei Smėlynės koplyčios įrengėju.

1926-28 m. gyveno Italijoje, kur lankė Peruvijos universitetą sveitūmšaliams, gaudamas italų kalbos, literatūros ir meno diplomą. Rašė įspūdžius iš Italijos padangės, kurie buvo spausdinami Vaire.

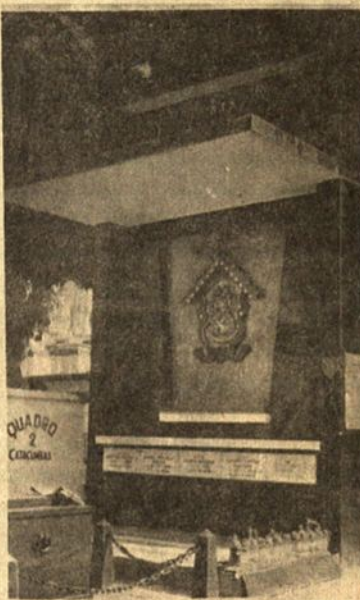
1929 m. Bažnyčios ir Lietuvos Vyriausybės pavestas išvyko į Pietų Afriką iširti galimybes įkurti pirmąjį Lietuvos Konsulatą ir aprūpinti ten gyvenusių lietuvių išievių dvasios reikalus.

1930 metais atvyko į Argentina ir apsigyveno Buenos Aires mies-

te, kur iki 1938 metų rūpinosi lietuvių išievių dvasiniais reikalais ir plačiai dirbo lietuvių kultūrinėje veikloje įvairiose srityse. Suorganizavo Lietuvių Bendruomenę ir įvedė nuolatinės pamaldas lietuviams Santa Lucia bažnyčioje Buenos Aires mieste. Vėliau įsteigė Šv. Kazimiero koplyčią ir prie jos Tumo-Vaižganto vardo lietuvių mokyklą su atskiru internatu. Aktyviai dalyvavo su lietuviams katalikais 32 Eukaristiniame Kongrese Argentinoje. Organizavo metines lietuvių maldininkų keliones į argentiniečių Tautos šventovę -- Lujan. Ten buvo įmūryta bronzinė atsiminimų lenta. Pastatė simbolinį lietuviško stiliaus kryžių. Įsteigė visą laiką redagavo tautinės ir katalikiškos minties savaitraštį Švityrų bei mėnesinį žurnalą Tiesa. Buvo Lietuvių Namų kūrėjas ir aktyviai dirbo lietuviškoje organizacijoje. Du kart važiėdamas iš Argentinos į Lietuvą išrūpino iš Lietuvos bažnytinės vyriausybės Pietų Amerikai dar 3 lietuvius kunigus: kun. B. Sugintą į Braziliją, kun. B. Bumšą į Argentina ir kun. T. Radžių į Urugvajų.

1938 metais atvyko į Š. Ameriką, kur Chicagoje rūpinosi, kad Tėvai Marijonai vyktų į Argentiną užimti Buenos Aires Lietuvių Kapelaniją. Sulaukę iš Argentinos kardinolo Capello sutikimą jie išvyko, kur iki šiai dienai sekmingai dirba pastoracijos darbą Buenos Aires lietuvių tarpe, vėliau pasikvietę į talką seses kazimierietes.

Apie metus laiko išbuvęs Š. Amerikoje kun. J. Janilionis apilankė daug lietuviškų parapijų, sakė pamokslus, skaitė paskaitas ir bendradarbiavo lietuvių spaudoje.

Kun. J. Janilionio pastangomis Rio de Janeiro kapinėse pastatytas Pasaulio Lietuviai paminklas.

1939 metais atvyko į Braziliją ir apsigyveno Rio de Janeiro mieste, kur jau 26 metai, kaip ne-nuilstamai dirba lietuvių kolonijoje eidamas jos kapeliono pareigas. Be savo tiesioginių pareigų -- rūpinantis vietos lietuvių išievių dvasiniais reikalais, jūbiliatas aktyviai dalyvauja ir kultūrinėje veikloje bei labdarybės srityje prie Raudonojo Kryžiaus, iš kurio už nuopelnus gavo medalių su diplomu. Čia besidarbuodamas išleido du iliustruotus metraščius, 3 lietuviškas maldaknyges, įsteigė radio valandėlę "A Voz da Lituania" ir atliko vieną iš didžiausių savo darbų -- paminklą mirusiam Pasaulio lietuviui, kuris jo rūpesčiu ir pastangomis pastatytas Rio de Janeiro miesto kapinėse, ir atidarytas š.m. Vasario 16 dieną.

Stasys Vancevičius

Teisininkų Žinios ir teisės kultūra

P. Stravinskas

Dirvos bendradarbiui p. V. Meškauskui paskelbus straipsnį apie Teisininkų Žinias, noriu čia pateikti kiek platesnę informaciją apie tuo straipsniu paliestąjį pasakutinį (š. m. liepos - gruodžio mėn). Tž numerį, skirtą paminėti dviems sukaktims: 1) 45 metų nuo Lietuvos Teisininkų Draugijos įsteigimo Lietuvoje ir 2) 20-ties metų nuo Lietuvos Teisininkų Draugijos įsteigimo tremtyje.

I. Pirmuoju laikraščio straipsniu (1-4 psl.) paskelbta LTD Centro Valdybos suglaustoji informacija apie Lietuvos Teisininkų Draugijos ir dabartinės LTD nuveiktuosius darbus.

II. Laikraščio 3 psl. juoduose rėmuose pateikiamas gana ilgas mirusiųjų ir okupanto žiauriai nukankintųjų teisingumo darbuotojų sąrašas. Su pagarba nusi-lenkiama jiems visiems, o jų šeimoms, artimiesiems reiškiama gili užuojauta.

III. Toliau (4-5 psl.) įdėtas mano paties straipsnelis "VLiko teisiniais klausimais".

IV. Po to seka kol. J. Talalo straipsnis "Teisininkai veiksmuose", kur pateikiama apšiai žinių apie teisininkų darbą Liet. laisvinimo ir lietuvių išlaikymo organizacijose (6-7 psl.).

V. L. Š. ir J. G. straipsnyje "Žvilgsnis praeitin" plačiai informuojama apie organizuotą teisininkų veiklą, ypač gi neprik. Lietuvoje (8-11 psl.). Įspūdis didelis, ypač gi skaitant apie mūsų darbus Tėvynėje. Vidinio žodžiais tarjant, "taip nuostabiai skamba, kai kas kalba apie Tėvynę... Prakeiliautiesi plotai ir laikai vėl pasidaro dabartiniai. Užmirštieji daiktai ir faktai atgyja. Seniai praskambėjusieji garsai ir žodžiai vėl iš naujo suskamba. Visa būtis sužėri ir traukia, kaip kadaise, savo gausiais pažadais ir tešėjimais"... (Vidūnas -- "Sieben Hundert Jahre"... 11 psl. -- Rūta Verlag, Tilsit, 1932).

VI. Toliau skaitoma R. Skipičio straipsnis "Vyresnieji kolegų teisininkai", kur šiltai žodžiais prisimenami šie mūsų žymesnieji teisininkai: P. Adomavičius, B. K. Balutis, K. Oleka, J. Bagdžinys, J. Stanevičius, P. Gri-gaitis, F. Bugailiškis, J. Dargis, Vl. Stanka, V. Burkevičius, L. B. Tolstojus.

VII. Čia pat (17 psl.) seka L. Š. labai šiltas straipsnelis, prisimenas visų mūsų simpatijas laimėjusį kol. J. Gudauskį, buv. Teisingumo Ministerį ir Apeliacinųjų Rūmų pirminką, sulaukusį 75 metus amžiaus.

VIII. Po to (18-23 psl.) duodamas mūsų rašytojo - laureato, kartu gi ir pastabaus teisininko kol. Jurgio Gilaudo straipsnis "Žiburiams tebežiburiuojant", kur autorius literatūriškai (žinoma, nieko nežaisdamas) šaržuoja savo buvusiuosius profesorius: M. Roemerį, Petrą Leoną, Vladą Mačį, Tadą Petkevičių, Antaną Tumėną, Karolį Žalkauską, Simoną Bieliackį, Alfonsą Moravskį, Antaną Tamošaitį, Vladą (ne Vytautą, kaip per klaidą atspausdinta) Jurgutį, Veriką Drevskį, Vaclovą Biržišką, Vladą Stankevičių ir Jaščenką. Tie literatūriški šaržai gabalėliai -- tai tiesiog grožinės literatūros deimantėliai. Juos jau pastebėjo ir jais pasigrožėjo mūsų spauda (ž. t. Teisininkų Žinių recenziją 1965, X, 30 d. Draugo literatūriniam priede).

IX. Toliau seka vėl kol. R. Skiepčio rimtas ir išsamus straipsnis apie Petrą Leoną, Lietuvos

teisingumo kūrėją (24-29 psl.). X. Čia pat (29-30 psl.) duodamas ir trumpas A. Sd. straipsnelis apie tai, kaip buvo pagerbtas dabartinis LTD pirminkas J. Šlepetys (New Yorke) jo 70 metų amžiaus sukakties proga.

XI. Po to skaitome įdomų Tž bendradarbio pasikalbėjimą su kol. K. Oleka, senosios kartos teisininku, dalyvavusiu Lietuvos valstybės atstatymo darbuose, dabar aktualiais mūsų tautos ir valstybės klausimais (30-31 psl.).

XII. Iš eilės seka kol. S. Baltušio ilgas ir išsamus straipsnis "Socialinės apdraudos pensijos JAV-ėse" (32-38 psl.), įdomus ne tik teisininkams, bet ir kitiems lietuviams, ypač gi pretenduojantiems į pensijas.

XIII. Toliau atspausdintas mano rašinys "Mūsų neužmirštieji" (39-55 psl.) kur aš bandžiau išryškinti kairiųjų mūsų jau mirusių žymesniųjų teisininkų (M. Roemerio, A. Kriščiukačio, M. Čepo, S. Petrausko, J. Staškevičiaus, J. Brazaičio, J. Rimšos, J. Danausko, St. Šilingo, J. Vileišio, A. Tamošaičio, A. Tumėno ir V. Fridšteino) vieną kitą asmenybės bruožą. Charakterizuodamas juos aš rėmiausi faktais, nevengdamas nei šiek tiek kuriozinių, panašių į anekdotus. Tokia žymiųjų žmonių charakteristika, manding, leistina, jos gausi ir kitomis kalbomis.

XIV. Po to paskelbtas vertingas kol. Dr. K. Šidlausko straipsnis apie JAV federalinės ir vietinės valdžios prokuratūras (55-57 psl.). Jis įdomus visiems, norintiems susipažinti su šio krašto teisingumo sistema.

XV. Kol. V. Mašalaitis pateikia įdomių žinių apie Dr. K. Griniaus prei. M. Krupavičiaus ir J. Aleksos memorandumą vokiečių okupacinės valdžios organams dėl Lietuvos nepriklausomybės užgnaužimo, dėl Lietuvos kolonizacijos ir ypač dėl Lietuvos žydų žudymo (58-59 psl.). Tai vertinga istorinė medžiaga. Gerai, kad ji iškeliama teisininkų laikraštyje.

XVZ. P. K. Ališauskas ir kol. Petras Jokubka prisimena prieš 4 metus mirusį ilgametį LTD pirminką pulk. Br. Ivanauską (60-62 psl.). Pateikiama jo biografi-

nių datų ir įspūdingai aprašomos paskutinės jo gyvenimo valandos.

XVII. Toliau, kol. V. Mašalaitis (62-63 psl.) rašo apie Lietuvoje mirusį (1964) prof. Tadą Petkevičių, pasijymėjusį savo plačia erudicija, giliu teisingumo pajautimu ir nepaprastu darbštumu.

XVIII. A. Sodaitis (dabartinės LTD Centro valdybos narys) su-tekia žinių apie tai, kaip vyksta Lietuvos teisės metraščių ruošimas (64-65 psl.).

XIX. Redakcijos straipsnely "Šalpos reikalas" (65-66 psl.) pateikiama žinių, kaip vyksta teisininkų tarpusavio šalpa.

XX. Pagaliau (66-67 psl.) laikraštis painformuoja apie dabartinės LTD Centro Valdybos veiklą ir dar (67 psl.) paskelbia pora ištraukų iš redakcijai rašytų kolegų laišku.

XXI. Paskutiniame puslapy (laikr. viršelyje) skelbiamas kiek lūdnokai nutėkias "Redaktoriaus žodis", kuriuo Teisininkų Žinių redaktorius Liudas Šmulskytis, eilę metų redagavęs šį laikraštį, pareiškia, jog iš redaktoriaus pareigų pasitraukias.

Tenka labai ir labai apgalles-tauti tą redaktoriaus L. Šmulskčio pasitraukimą, bet, iš antros pusės, reikia jį suprasti ir negalima reikalauti, kad jis paauktų savo laisvalaikio dar 1000 valandų tam sunkiam, dažnai dargi ir nedėkingam kairiųjų visai neįvertinamam mūsų teisinės spaudos ir kultūros darbu.

Kol. L. Šmulskčio redaguotos ir išleistos "Teisininkų Žinios" yra ir pasiliks žymus indėlis į mūsų teisinės kultūros lobyną. Jam priklauso visų mūsų gili pagalba ir didelė padėka.

ŠACHMATAI

* BOSTONOTARPKLUBINĖSE rungynėse abi So. Bostono L. P. D-jos šachmatų komandos laimėjo savo pirmąsias 1965-66 sezono rungynes. Lietuvių pirmoji komanda, kuri rungtis Championship grupėje, įveikė Cambridge I, santykiu 3:2. Lietuvių "B" sudorėjo Arlingtono "A" komandą (rungtiai jungtinė A ir B grupėje) taipogi 3:2.

Džiugus, geras pasirodymas naujai sudarytos Lietuvių B komandos, kuri pajėgė įveikti "A" klasės komandą. Joje žaidžia trys jaunuoliai: Algirdas Leonavičius, Kęstutis Makaitis (komandos kapitonas) ir Saulius Gėrnias.

KOKIA GALI BŪTI GERESNĖ DOVANA ŠVENTĖMS JŪSŲ GIMINĖMS USSR -

jei ne gabalas apsiaustui (paltui), eilutei (kostiumui), suknelei geros rūšies grynų vilnų arba pusvilnonės medžiagos. Tiktai dabar šventėms sumažintomis kainomis Jūs galite užsakyti neribotą kiekį, be maito ir be kitokių rinkliavų eilutėms (kostiumams) ir suknėlėms nesiraukšlėjančios elastiškus audeklus, kurie savo rūšimi ir tvirtumu neužsileidžia geriausiems užsienio audeklams. Didelį pasirinkimą to viso Jūs rasite parodoje salėje, firmos

PODAROGIFTS, INC.

220 Park Ave. South (kampas 18-tos gatvės)
New York, N. Y. 10003. Telefonas: 228-9547

Ten galite švenčių dovanoms užsakyti automobilius, motociklus, dviračius, radijo priimtuvus, šaldytuvus, siuvas masinas, laikrodžius ir daugeli kitokių prekių. Didžiulis pasirinkimas produktų, vyno, delikatesų švenčių stalui. Negaiškite laiko, užsakykite dabar. Aukšta kokybė ir skubus dovanų pristatymas giminėms į namus garantuojamas.

Aplankykite mūsų parodinę salę ir pamatysite žavingo grožio, tvirtumo, puikiai ir išbaigtai bei dailiai padarytus USSR gaminius.

Mes žinome, kad dėl ilgo ir tolumo išsiskyrimo Jūsų gimines vis vien Jums artimos ir brangios. Jūsų DOVANA per PODAROGIFTS, INC. jiems parodys, kad jų neužmiršote dabar ir neužmiršite ateity.

Atsiminkite, kad tik firma PODAROGIFTS, INC. yra vienintelė Vnešposyltorgo atstovas priimti užsakymus dovanoms.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PICIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Import. German VSOP Brandy 5th — 4.98
2. Krupnikas — Honey punch 5th — 3.69
3. Napoleon Imp. French Brandy 5th — 3.35
4. Cream De Banana Liqueur 5th — 3.19
5. Chianti Imp. Wine Full Q. — 0.98

6. Imp. German Wines (May Wine, Liebfm.) 5th — 0.98
7. Imp. German Zeller Schwarze Katz 5th — 1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprensime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai, MANHATTAN marškiniai, LEE ir DISNEY kšrybelės. Krautuvėje Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4640 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesnei kainai ir ilgesniam išsimokėjimui be nušimčių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 19156907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July
and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiurberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiurberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.ORGANIZACIJA
PRASMINGAM DARBUI

Kiek abejonių, kiek pavydo, kiek neigiamų pradų buvo iškelta žodžiu ir spaudoje Korpi Neo-Lithuania atkuriant savo veiklą Amerikoje. Tada, mat, atrodė, kad jaunimas sutilps po viena kepure, nesuskaldys ir būrelis studentų veiks kurį laiką, kol po kelių metų grįšime į laisvą Lietuvą... Ar jaunimas korporacijos atkūrimu susiskaldė? Ar neatkūrus korporacijos, ateitininkai, skautai akademikai, santariečiai nebūtų atkurti ir veiklūs? Atrodo, kad šandien atsakymas į tą klausimą nebereikalingas.

Metai bėga. Korpi Neo-Lithuania lapkričio 11 d. sulaukė 43 metų amžiaus. Kartoti tai, kas ir kodėl ją įsteigė, kas buvo nuveikta, gal palikime tiems, kurie turės laimės kalbėti metinės šventės minėjimuose. Ši kartą pasitenkinkime konstatavę, kad ne tik eilė metų prabėgo jau korporaciją atkūrus, bet per tą laiką subrendo nauja inteligentijos karta, pasisėmusi mokslo žinių universitetuose ir visuomeninio darbo pradų korporacijoje. Argi tai nuostabu, kad korporacijos vyriausią valdybą sudaro jau čia augęs ir brendęs jaunimas, ar nuostabu, kad daugelį kitų visuomeninių darbų atlieka čia išsilaikę neolituanai ir filijai.

Taigi, abejonės išsklaidytos, pavydas aprimęs, neigiamieji pradai nustojo savo reikšmės. Ir taip kiekviena veikianti jaunimo organizacija veikia, auga, bręsta ir iš jų aruodo visuomenė mato išsijojantį jaunaunį, pozityvių ir vertingų asmenybų.

Kiekviena jų organizacijų savaip veikia, savaip naudoja jaunimo auklėjimo būdus ir priemones. Tikslai jų, kokiais žodžiais bebūtų surašyti įstatuose, veda į vieną kelią, -- į lietuviškosios bendruomenės tęstinumą ir į lietuviškųjų reikalų išsklaidą ton vieton, iš kurios kelias veda į laisvą tėvynę Lietuvą. Auklėjimo būdai ir priemonės, kad ir remiasi patriotiško mokytojų, bet daugiausia laimi tai organizacija, kuri neužmiršta ir asmenybės ugdymo esmės ir prasmės. O į šitą sritį Korpi Neo-Lithuania kreipė didelį dėmesį, nes ji iš tos virš 40 metų patirties žino, kad be valingų ir tvirtų asmenybių nebus tvirtos ir valingos bendruomenės bei tautos.

Korporacijos įsteigimui Lietuvoje, jos išlaikymui, išugdyti buvo dėta daug pastangų, nes daug iš jos buvo tikėtasi ir reikalaujama. Lygiai taip pat jos atkūrimui išsivijoje teko įdėti daug darbo ir pasišventimo, kad visas klūstis nugalėjus ir prisitaikius naujai aplinkai ir kitokioms sąlygoms. Bet niekad nebuvo sustota pušlaukely, niekad nebuvo įtekčiai sudvejota tos organizacijos reikalingumu ir jos gyvenimo prasme. Tai patvirtina augančios naujų narių eilės, tai patvirtina naujai išskylančių visuomenininkų vardai korporantų eilėse.

Ne visi gimsta, išauga ir subręsta visuomenininkais. Bet pastarųjų veiklai, jų pasipriešinimui reikalingas tvirtas, ištikimas ir pasitikėjimo vertas užnugaris. Ir iš tiesų, gliaulau pažvelgus į šimtus iškilusių vyrų ir moterų su korporantiškojo auklėjimo pagrindais, matysime, kad jų siekliai, idėjos, didesni užmojai visuomet buvo vykdomi pilni pasitikėjimo, drąsos ir energijos, žinant, kad neilks jie vieni su klūstimis susidūrus. Tai ryšys broliškojo solidarumo, tolerancijos ir pagarbos. O visi šie atributai sunkiai

atsiranda be pradinių bandymų ir atitinkamo auklėjimo organizuotoje veikloje.

Šiuos visuomeninio gyvenimo pradus ugdo, išlaiko ir tęsia Korpi Neo-Lithuania ir to darbo vaisiais džiaugiasi ir naudoja keli šimtai jau išsivijoje mokslus baigusių ar bebaigiančių. Tai yra didelis indėlis lietuviškajai visuomenei, tai viltingas pradas laisvės ir nepriklausomybės ištroškusiai tautai. Gyvos, veiklios ir tautiškai susipratę jaunimo organizacijos yra visų mūsų darbo, siekių ir tikslų pagrindu išsivijoje. Kas būtų mūsų išsivija be jų organizacijų šandien, tegul pagalvoja dabar tie, kurie savo laiką abejojo kad ir Korpi Neo-Lithuania atkūrimo prasmingumu. Tą prasmę yra jau virtusi kūnu naujosios mūsų inteligentijos eilėse. Kad tos eilės auga, kad tose eilėse auga ir bujoja mėlė Lietuva, kad jose auga ir bręsta naujos visuomeninės pajėgos mūsų visų darbams tęsti ir įgyvendinti, būkime dėkingi ne tik sveikinimais jų užsitaravusioms organizacijoms sukurtuvių proga, bet ir tinkamu jaunimo organizacijų darbo įvertinimu ir parama.

Korpi Neo-Lithuania, pradėjusi savo 44-sius veiklos metus, yra viena iš tų akademinio jaunimo organizacijų, kuri tikrai yra užsitaravusi didelio visuomenės dėmesio ne tik brangiais lietuvių širdžiai šukiais ir idealais, bet ir gyva, našia ir prasminga veikla. (J.Č.)

ŽODIS VC. BIRŽIŠKOS
LAIDOJIMO KOMITETUI

Leiskit trumpai atsakyti Jūsų laiške (Nr. 117) atsiliupusiam a.a. Vaclovo Biržiškos Laidojimo Komitetui. Komitetas be reikalo polemizuoja su manimi įvairiais klausimais, užuot pasitenkinęs atsakymu dėl paties laidojimo. Kiek jis pateikia medžiagos apie laidojimo aplinkybes, tiek jam galima padėkoti. Tai pravers ne tik man, bet ir Br. Railai. Mano straipsnis Tėv. Žiburioje kaip tik atsirado dėl to, jog Br. Raila bandė oponuoti Los Angeles klebono prel. Kučingio liudijimui, jog Mykolas Biržiška buvęs priešingas savo brolio Vaclovo palaikymui. Tą klebono liudijimą buvau panaudojęs knygoje "Dievas sutemose" rašydamas apie Mykolą Biržišką. Komitetas turėjo šią klausimą istoriją pasekti iš spaudos, dėl to jis pasirodė neapdairus klausdamas, kam aš tuos dalykus tarsi be niekur nieko keliu dabar; po dešimties metų.

Prašydamas atsilipti dėl Vac. Biržiškos laidojimo, jei kas žino, neprašiau duoti paaiškinimų dėl jo ir Enciklopedijos skolinčių knygų iš Marianopolio bibliotekos. Tą knygų epizodą panaudojau tik tiek, kiek jis mudu vėl suvedė. Šį klausimą žinau iš spaudos, ir iš marijonų. Kas rašė man atsakymą Komiteto vardu, nesupratau šios mano straipsnio vietos: veilonies Vac. Biržiškos aš nekaltinau. Jei kam kada bus įdomu teirautis viešai ir dėl šio dalyko, tai manau lauks atsilipti ne Laidojimo Komitetą, o bostoniš-

M.K. Čiurlionis

Pavasario sonata. Scherzo

EI, PASAULI, MES BE LAISVĖS NENURIMSIM!

Lapkričio 13-oji artinasi, ta diena jau -- čia pat. Sumanyta ir yra vykdomi darbai kruopščiai, įtemptai, kad paprastas šeštadienis virstų nepaprastu, kad ši paskutinė savaitės diena taptų didele.

Tad ruoškimės! Visi, kas gyvas ir sveikas, vykime prie tribūnos, kur reiks pasakyti trijų tautų -- lietuvių, latvių, estų -- vardu: ei, pasauli! -- jos laisvos buvo, laisvos turės ir būti!

Didžiajame New Yorke didžioji Madison Square Garden salė yra tikroji tautinė didelių įvykių, aidinga ne vien Amerikai, bet taip pat visam pasauliui. Ir šandien ši salė yra paruošta, kad priimtų laisvę mylinčius žmones -- šeštadienį, lapkričio 13-tą, lygiai 12 val. dienos -- ten jiems prabilt.

Ir gatvės, numatytos eisenai prie Jungtinių tautų, tą dieną yra rezervuotos laisvam žygiui -- New Yorko judėjimo policija taip pat bus mūsų talkoj.

Didysis pasaulio dienraštis The New York Times su savo laidomis New Yorke ir Paryžiuje yra taip pat mūsų talkoj, nešdamas lietuvių, latvių ir estų spaudos garšą tolyn tolyn... Ir ne vien anglų kalba leidžiamų dienraščių tirštins tos dienos laisvės sąjūdį ir didins jo svorį.

Tačiau, tai visa yra tik sąlygos,

kę Komisiją Vac. Biržiškos palikimui tvarkyti ir pačius Marijonus.

Konfesiniai Vac. Biržiškos reikalai buvo jo sąžinės dalykas ir aš jį tiek teličiau, kiek buvo reikalinga tikslinti arba naujos šviesos parodyti, nes kiek kitaip buvo atsiliptis Br. Railai, davęs pagrindą mano straipsniui atsirasti. Laidojimo Komitetas leidžiasi į bergždžią ir nelabai skanią polemiką užuot kalbėjęs faktais, jei kas nauja tuo klausimu jam žinoma. Iš trijų pasirašiusių šio komiteto narių du yra žinomi ir man pažįstami istorikai, bet ne atrodo, kad jie būtų pridėję savo ranką istoriškumui ir jėms būdingu kultūros tonu. Kolektyvinis atsiliptimas turi didesnius orumo reikalavimus, dėl to ir Tėviškės Žiburio redaktoriui man rašė apgailestaudamas. Jis neatšakęs Komiteto straipsnį dėti, tik paprašęs riboti jį faktais, apleidžiant polemiką.

Kun. Stasys Yla
Roma

paruoštos Komiteto Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti. Šio komiteto branduolys -- penki jo koordinatoriai su sekretoriatu ir trylikomis komisijomis atliko ir dar tebeatlieka darbą visų jėgų įtempimu ir punktualiu tikslumu. Šis visas štabas, nors ir sudėtingas, tačiau kiekvienu momentu matantis kur ką reikia padaryti, gerai įsibuvo lietuviškąją visuomenę. Visuomenės jautrumas ir sukrutimas yra matomas iš dosnumo aukomis, kurios užtikrina visą techninį darbą ir sudarė sąlygas, kad manifestacija gali įvykti.

Tačiau visa tai tėra tik antroji medalo pusė. Atėjo momentas verstį pirmąją medalo pusę -- skirtingą dieną susirinkti, suvažiuoti, suskristi!

Tai yra manifestacijos frontinė pusė, tai yra laisvės reikalavimo išsklaidymas aukštyn, tai bus viso šešis mėnesius vykdyto darbo vainikas. Ir čia Komitetas stovi prieš klausimą: kaip mums pavyks laisvės reikalavimą -- vainiką išskelt?

Į tą klausimą atsakymas tėra paprastas: lapkričio 13-tos manifestacijos sekmė priklauso nuo dalyvių skaičiaus. Tą dieną reikia 25000 susitelusių lietuvių, latvių ir estų.

Neseniai Floridoje vyko "Miss America" rinkimai. Paskutinis rinkimų aktas vyko 25000 vietų salėje, ir anoji salė buvo pilna. Ji buvo pilna ir entuziastinga.

Čia, New Yorke -- Madison Square Garden salėje, taip pat su

25000 sėdimų vietų, rinksis trijų tautų atstovai, ir rinksis su nepalyginamu tikslu -- reikalavimu tautos laisvės!

Ar šią dieną New Yorke toks norimas laisvę mylinčių žmonių skaičius bus?

Kai lyginu buvusį žmonių susitelkimą Floridoje su būsimu New Yorke, su grožiu ten ir su laisvės siekimu čia, New Yorke, tai tenoriu duoti mums visiems aiškų matymą, supratimą -- į kokį egzaminą einam sau prieš visą Ameriką ir visą pasaulį.

Igalaiš lietuvių veikėjas Amerikoje Kazys S. Karpis tik ką neseniai Dirvoje patiekė mums istoriją dėl to paties tikslo -- Lietuvos laisvės, ir davė mums lietuvių judėjimo vaizdą tame pačiame Madison Square Garden, iš jo mes matome, kad iki šiol ši salė yra mačiusi didžiulį lietuvių skaičių, susirinkusį vienu kartu -- 1100 delegatų -- dalyvių.

Šandien anas skaičius atrodo mažas. Šandien yra laukiama 25000 dalyvių. Tai yra sąlyga, be kurios neturėsime sekmes. -- Ir tai pajuskim visi jautriai ir gyvai!

Vienas Komiteto koordinatorių, Algirdas Budreckis, viename susirinkime New Yorke pabrėžė: "ėmėmės darbo, įsitikinę žygio į Jungtines Tautas reikalingumu. Pradžioje šio sumanymo ir darbo buvo svarbu, kad lietuviškoji visuomenė pasitiktų Komitetu. Komitetas savo darbu paruošė viską, ko reikia manifestacijai. Tačiau pati manifestacijos diena

-- lapkričio 13-oji -- yra šio darbo vainikas, yra epizodinio darbo pabaiga. Šioje darbo pabaigoje Komitetas nieku kitu geresniu negali atsilygti tai pačiai visuomenei, kaip atsidėjimu, pasitikėjimu pačiai visuomenei".

Akivaizdų tokio gražaus ir natūraliai išaugusio abipusio pasitikėjimo, visuomenės -- Komiteto, ir Komiteto -- visuomenės, iš šalies matant visa tai, tėra vienas noras -- to brangaus pasitikėjimo, jo atžalos trapume neįlaužti, o išlaikyti sveiką toliniesiam buojimui.

Lietuviams talkininkauja latviai ir estai. Taip pat girdisi labai gražių ir prielankių atsiliepimų iš kitų pavergtųjų tautų ir jų žadėjimų manifestacijoje dalyvauti. Tačiau turim aiškiai suprasti, kad pats sunkusis dalyvių skaičiaus galas guls ant lietuvių pečių. Palyginus mus su latviais, skaičiumi Amerikoje esam dvidešimteriopai skaitlingesni; palyginus su estais -- esam šimteriopai skaitlingesni. Tą santykį ne tik turėkim galvoj, bet jį išlaikykim ir žygyje į Jungtines Tautas.

Tad artinantis manifestacijos diena, kiekvienas kiekvienam sakykim:

a) nebok kelionės vargo -- nes važiuoji ne į Sibirą;
b) nebok nemigo -- nes kur važiuoji -- nėra kautynių laukais;
c) nebok gi ir išlaidos -- nes šis pinigais perka ginklų pačiam brangiausia dalykui -- savo tautos laisvę.

Ši ABC paprasta, bet tame paprastume glūdi manifestacijos orumo užtikrinimas. Ir padarykim, kad mūsų žūdis: ei, pasauli! -- mes be laisvės nenurimsim, būtų įtikinantis visiems.

(a.d.)

ATSIŪSTA PAMINĖTI

SPALIO MĖNESIO AIDAI

Aidų spalio numeris yra šie straipsniai: Juozas Vaišnoras, M.I.C. -- Mysterium Fidei; Raphael Sealey -- Romėnų istorijos politiniai bruožai; Vytautas A. Jonynas -- Kanados tautinės mažumos -- bejėgė trečioji jėga.

Iš grožinės literatūros: Vladas Šlaitas -- Eilėraščiai; Liu Chi -- Eilėraščiai (vertė Kostas Rauda).

Apžvalgoje rašo: Antanas Macceina -- Trys klausimai dvasiškai; Vyt. Širvydas -- Lietuva amerikiečiuose I Pas. karo metu; Algirdas Jurkus -- Galilėjas ir dinamikos mokslo raida; Alf. Šeplaukis -- Dantė ir Lietuva; B. Ramanauskas, O.F.M. -- Dantės ryšys su šv. Pranciškumi; L.A. -- St. Catharines Pranciškonų vienuolynas -- šio Aidų numerio leidėjas.

Recenzijos: Ant. Kučas -- Lietuvos miškai XVI a.

Numeris iliustruotas St. Catharines pranciškonų vienuolyno koplyčios nuotraukomis.

Redaguoja dr. Juozas Gėrnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122; leidžia Tėvai Pranciškonai, 680 Bushwick Ave., Brooklyn N.Y. 11221.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2% išmokamas du kartus per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Humoras apie kritiką

Praėjusios vasaros metu gavau naują Nidos Knygų Klubo leidinį (Nr. 54) su nelabai aiškiu, bet intriguojančiu pavadinimu -- "Tarp dangaus ir žemės". Knyga nestorą, bet talpina net 18 feljetonų. Kiek vėliau iš paties autoriaus R. Spalio gavau tą pačią knygą, kietu viršeliu įrištą, kaip dovana. Širdingai dėkui asmeniškai man nepažįstamam autoriui už tokią gražų gestą. Tik su skaitymu kiek užtruko, bet spalio mėnesiui baigiantis nebeperskaityti R. Spalio naujausių feljetonų būtų buvę per daug nepadoru. Ir nesigailiu skaitęs...

R. Spalis yra įžymus, rimtas, darbštus lietuvių išsilvijos rašytojas. Trys stambios apysakos - Gatvės berniuko nuotyčiai, Ant ribos, Alma Mater, Dvi novelių knygos ir dabar jau du feljetonų rinkiniai. Tik vis, kaip man rodos, mūsų skaitančios visuomė-

nės ir įvairių veiksmų jis dar prideramai neįvertintas.

Gal likimas, sąlygos, atsitiktinumai kalti. Būtų kitaip nuemi-gravės, būtų apsigyvenęs Los Angeles palmių paunksmėje, šian-dien jau būtų buvęs mažiausiai dvigubas laureatas. Būtų įstrigęs Chicagoje, - greit būtų virtęs vienu iš įtakingiausių tremties beletristų, ypač jei būtų nepatingėjęs susiartinti su kuria nors labiau mėgstančia rašytojus įvertinti ideologine srove. Būtų sukliuvęs bent Londone ar Paryžiuje, tau jau Europos vardu kalbėtų. O dabar įsikūrė ir įsikibęs laikosi kažkur angliškos provincijos Halifaxe, vienišas, nepasiekiamas, mūsų pasaulio begėdiškai ignoruojamas. Bet ir tai, žinorėk, visuomeniškumo gyslos nepraradęs: šią vasarą per Studijų Savaitės sąskrydį nuvyko Vokietijon ir ten skaitė paskaitą

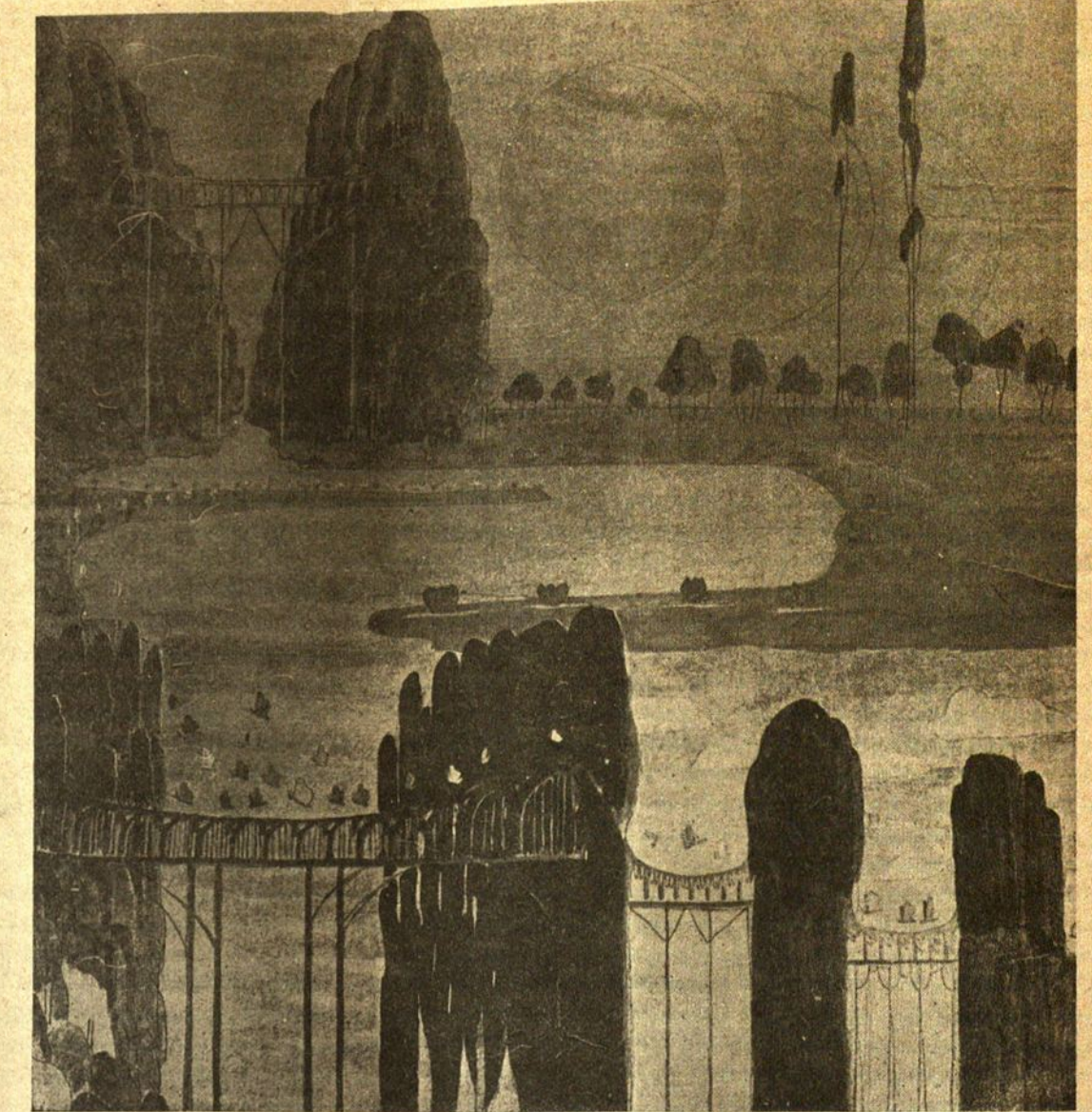
apie lietuvių literatūros erškėčių kelius.

Tarp dangaus ir žemės, kaip žinoma, yra tuštuma, jeigu taip sakyti, kaip netobulai žmogaus akiai atrodydavo. Tik koks šil-kasparnis debesėlis pasimaišo, griaustinis sudunda, protarpiais astronautas pasisukinėja su savo aparatais. O Spalis mums šią tiksliai dar neapmatuojamą erdvę užpildė feljetonais.

Ir ta erdvė tampa žymiai įdomesnė, negu nieko. Pamatome, kad ji taip pat kupina mūsų gyvenimo nelaimių, žaizdų, beprotų, ydų, pamišėlišku svajonių ir ekscentriškų charakterių. Kad nereiktų nuolat žliumbiti, geriau iš viso to juoktis, pašiepti, ironizuoti. Taip atsirado literatūrinis žanras, tegu vis dar labai netiksliai pas mus vadinamas, - feljetonas. Tai kūrybinės išraiškos būdas, arčiausiai susigiminiųavęs su humoru ir satyra. Ir vienas iš pačių sunkiausių rašytojo versluose. Ir žiauriai nedėkingas, nes, viena, jis retai pakyla į didžiųjų literatūrinių formų panteoną (žinoma, išskyrus Don Kichotą ar Gullivero keliones), o antra, autoriui prigamina tik naujų priešų ir prieštaištų, ypač jei jo humoro ir satyros strėlės pataiko į skaudžiausias vietas ir žmones, kur per aiškiai matyti, į ką šauda.

Man truputį nesmagu čia kiek nepozityviai išreikšti savo įspūdį, kad R. Spalio feljetonai galbūt nepateks į išliekančių mūsų literatūrinių vertybių katalogą, nors jie parašyti pagal to žanro "teoriją", tiksliai ir dažniausia apie teisingus dalykus. Jiems greičiau bus lemta įsivyti į mūsų tekantį ir nutekantį žurnalizmą, kurio labai gero, kaip visi žino, daug neturime ir todėl kiekvienas įmantrenis plunksnos kareivis čia itin brangintinas.

Ir tarsi dėl to, kad Spalio humoras ir satyra yra ne tai kad pernėlig tiesioginiai ir nuogi, bet kad jie labai forsuoti, autoriui su užsispyrimu renkant specialius žodžius, pertirštinant groteskiškus vaizdus, labai dirbtinai karktinant charakterius, viską tiesiogiai pasakant, skaitytojui mažai bepalekiant "potekstės", kur jis pats savarankiškai galėtų nusišypsoti, nusikvatoiti arba pajusti, kaip jam tužis užvirė. Geriau-

M.K. Čiurlionis

Saulės sonata, Scherzo.

si feljetonai yra tie, kur autorius pasakoja nuotyki, lyg tartum paprastą, natūralų ir gyvenimišką, juokingą ar sarkastišką iš savęs ir per save, bet pats primygtinai nesistengia daryti jį juokingu, neišgalvoja dirbtinių neva komiškų frazių, pasilikdamas daugiau ramiu, "bešališku", ironišku stebėtoju.

Bet aplamai Spalio palinkimas humorui, satyrai ir ironijai yra vienas iš vertingiausių bruožų jo kitose, sakykime, rimtose novelėse ir apysakose. Tos dvasios dar vis gerokai tebetruksta lietuvių beletristikoje, kol mes pasieksime idealios pusiausvyros tarp "labai rimta" ir "labai nerimta".

Būčiau norėjęs žymiai plačiau kritiškai pasisakyti ir supastangom konkrečiai įrodinėti savo teigimus apie Spalio feljetonus. Bet nėra prasmės ir nėra vilties, kad iš to būtų nauda. Mat, autorius rinkinį yra įdėjęs ir

vieną feljetoną, vardu "Kritika", iš kurio matyti, kad su juo nelengva būtų rasti pažintų bendrumo arba kitaip įtikinti. Feljeto herojus, pradedantis rašytojas manijakas, pasibalsėtinamas grafonas ir iš esmės maždaug beprotis per devynis puslapius sielvartauja, kad pokarinės lietuvių literatūros kritikai irgi yra tokie pat bepročiai, tušti barškalai, rašą ir kalbą nesąmones, prieštaraujanti vien kitiem ir saupatiem, žudantieji naujus talentus, egoistai, iš viso paikas nesusi-pratimas.

Jo feljeto herojus ir sako: "Dabar nė iš vietos nežinau, kur ir kas: kas juoda, kas balta; kas galima, kas ne; kuris genijus, kuris tik pretenduoja toks esąs"... Problema čia, rodos, paprasta: jeigu herojus dar neatskiria juoda nuo balto, tai jam dar per anksti apysakas rašyti, ir iš tokios situacijos sunku išgauti geresnio humoro elementus. O štai jo geniali žmona savo vyrą rašytoją informuoja, esą kritikas Burnelė apie vieną lietuviš-

ką apysaką taip rašo: "Pona, gana klauysčių. Mokyklimės išanglių saksų. Jie short story turi, tai - būdinga ir prasminga, o mes, lietuviai, skaldom galvas už novelės, apysakos, apybraižas - tai vis slavų įtaka, šalin ją, šalin nenusimanėliai, aš tai jums sakau!" Visa bėda, kad nei Burnelė, nei joks kitas kiek nusivokiantis lietuvių literatūros kritikas niekada tokių absurdu nėra rašęs ir negalėtų rašyti, tarsi, teigyns be jokios gyvenimiš-

(Nukelta į 5 psl.)

DIRVOJE GALIMA
ISIGYTI NAUJŲ
LIETUVIŠKŲ KNYGŲ

R. Spalis yra įžymus, rimtas, darbštus lietuvių išsilvijos rašytojas.

PALECKIS
I PREZIDENTURA

J. GLIAUDA

Iš spaudos išleinas Jurgio Gliados romanas AGONIJA vaizduoja Lietuvos Nepriklausomybės praradimo pirmas dienas.

Autorius surinko labai daug medžiagos ir paskelbė mažai kam žinomų faktų.

Dirva gavo leidimą iš autoriaus (romanas apsaugotas Copyright teisėmis), atspausdinti Dirvoje romano 56-tą skyrių. Redakcija pavadino tą skyrių: Paleckis į Prezidentūrą. Romaną leidžia Nidos leidykla.

Žemuogių gatvė žaliakalnyje, kur gyveno Justas Paleckis su žmona, dviem dukrom ir sūnum, savo archaisku mieguistumu tarytum švelnino tolimas politines aistras, politines demonstracijas, tankų dardesį Savanorių prospekte ir Laisvės Alėjoje. Šioje gatvėje gyveno beveik išimtinai stambesnieji valdininkai, su skubę įsigyti namus. Kai kur buvo nuomojami butai. Tokiame gyveno Paleckiai.

Pro neaukštas tvoreles vienur kitur buvo matyti darželiai, dailūs medeliai dekoravo kiemus. Kažkur toje trumputėje gatvelėje vyko statyba ir kvepėjo šviežiais rąstais, pušų sakais.

Paleckio neįveikė komfortiška Žemuogių gatvės aplinka. Priešingai, ta buržuazėjanti gatvė veikė jį kontrastiškai. Įsivėlęs pastaruoju metu į smarkų kairėjimą, jau nebesidomįs „Naujo žodžio“ ir jo variantų kartojimais, kad tik pragyventų, kad tik išsiverstų. Stipriau pritapęs prie „Laiko“, Paleckis pajuto politikavimo skonį, politinio ekstremisto ir kankinio aureolę.

1939 metais spalio 10 dieną jis planavo Kaune surengti padėkos demonstraciją, eitynes prie Sovietinės ambasados, prisakyti komplimentų už Vilniaus atidavimą Lietuvai. Jis viliojamai vaizdavosi momentą, kai minios priešakyje pasieks ambasadą, o Pozdniakovas — aišku — jį pakvies į balkoną (balkonai tokie patogūs šitokioms scenoms), o balkone, minios akivaizdoje, jis pakratys Pozdniakovo ranką.

Su Pozdniakovu jis buvo gerai pažįstamas. Jis dažnai lankėsi pagarsėjusiose ambasados išgertuvėse, kurias Pozdniakovas dosniai rengė lietuvių spaudos ir meno žmonėms. Naujos, tokios dekoratyvinės veiklos romantika svajino ir gundė Paleckį. Tačiau eitynės nepavyko, įsikišo policija, o Paleckis buvo uždarytas į Dimitravo stovyklą.

Stovykloje buvo griežtas režimas. Kaliniai skaldė akmenis, sunkiai dirbo. Tačiau, kaip ir visuose Lietuvos kalėjimuose, kaliniai galėjo būriuotis, sueiti vienas kita, persimesti naujienomis, mintimis. Autorius lengvos kelioninės lektūros „SSSR mūsų akimis“, kuri buvo pašalpia sutikta 1933 metais sovietinės spaudos, dabar buvo jau savas su Guzevičium, amžinu studentu ir slaptu Lietuvos kompartijos nariu. Savo ankstyvesnes liberalines iliuzijas jis jau buvo iškeitęs į „gyvenimo realizmą“, į sukarėjimą pagal marksistinę doktriną.

Dimitravo stovykla suteikė Paleckiui savotišką mazochistinį malonumą. Jis čia tapo tikru politiniu kankiniu. Su tuo jį tenkinančiu pojūčiu ir kupinas noro triumfuoti bent svajonėse, jis gavo leidimą išvykti į Rygą. Ten gyvendamas, jis nutolo nuo betarpiško Lietuvos įvykių stebėjimo. Iš realaus žurnalisto jis formavosi į utopininką. Dar 1933 metais jis savo kelionės knygoje po Sovietiją švelniai nusišypsodavo iš utopijų. Dabar, suartėjęs su Vladu Niunka, su Guzevičium, po Dimitravos ir margų susitikimų Rygoje jis pagrįstai nujautė okupacijos galimybę. Jis jau matė plačiau už Žemuogių gatvės aukštakategorinius valdinin-

kus ir giliau už savo buvusius kolegas iš „Naujo žodžio“ bendrovės.

Kaip vaikas jis džiaugėsi dabar, kad polpredas Pozdniakovas jį žino vardu, išskiria iš kitų ir laiko savu.

Okupacijai įvykus, Paleckis suprato nekilęs, kad atsirėmė tais, kurie kompromisų politikoje nežino. Tą pat okupacijos dieną, kurią jis praleido savo bute, nesirodydamas viešai, jį aplankė keli pažįstami. Šie nujautė Paleckį žinant daugiau. Jų akimis, jis buvo ryškio „Jaunakas Zinas“ korespondentas, „Laiko“ koredaktorius. Tačiau Paleckis iš tikrųjų įvykiuose, kaip ir atsilankiusieji, buvo profanas. Jis nežinojo tik tuos pačius okupacijos faktus ir tas pačias, visų lūpose skambančias prielaidas. Okupacija? Dalinai taip. Bet ar tuo reikia stebėtis? Pažiūrėkite, ką išdarinėja Europoje Hitleris. Lietuva, be abejo, gaus nepriklausomos liaudies respublikos statusą Sovietų Sąjungos protektorate. O ką reiškia migloto suverenumo netekimas? Ką reiškia tas suverenumas politiniame Europos chaose? Mes turėjom lenkų ultimatumo dienas, Klai-pėdos atėmimą, tad ar iš viso kada nors turėjome valstybinį suverenumą? Paleckis kalbėjo įkvėptai, kandžiai. Bet kalba tebuvo faktų nusakymas, be prognozių.

Zinių nebuvo. Tie, kurie sakė Paleckiui komplimentus už jo demonstratyvų išsišokimą prie Karo muziejaus, dingę iš akių. Vieni buvo nežinioje. Kiti ne Kaune. Gedvila valdininkavo Telšiuose, Niunka alinosi darbo stovykloje, Guzevičius nuo lapkričio mėn. buvo Saugumo paprašytas palikti Kauną ir apsigyventi kaime prie Sintautų. Venclova patogiai išsėjos, atostogaudamas Palangoje. Neįmanoma buvo sugauti net ir apgrabinę situacijos apžvalgą. Šiuo momentu vyko kariniai okupavimo manevrai, ir Paleckis nedrįso nė paskambinti į Sovietų ambasadą ir sugauti ten kokią pažįstamą informatorių.

(Bus daugiau)

Humoras apie kritiką

(Atkelta iš 4 psl.)

ko pagrindo ir todėl napakankamai juokingas.

Tokie feljetono vaizdai ir dvasia, įeigu tati būti nors truputį teisinga, be abejo galėtų šiuose nušluoti visą užsienio lietuvių literatūrinę kritiką, susidedančią gangreit iš vieny bepročių, manų jākų ir obskurantiškų diletantų. Gal netrukus ligi tol ir prisigysvensime, bet tuo tarpu, rodos, dar taip nėra.

Transformuojant feljetono "meninę tikrovę" į mūsų pilkojo gyvenimo tikrovę, bendroji spalio intencija gana glaudžiai sutampa su dažniais rašytojų ir kūrinių menininkų balsais, priekaištais ir visomis mūsų menų kritikos nuvertinimais užsienyje. Teigimas čia kone nuolatini: — mes o! kaip galia! neturime kritikos, o turime retais protarpiais tik tokias dvi jos rūšis, kurios abi niekam tikusios: arba tuščia ir iš draugystės bei srovinio intereso liaupsinanti, arba dažniausia — nekompetentinga, mėgėjiška, niekinanti, net žudanti...

Kritika, paprasčiausiai sakant, yra mokslo ar meno veikalo aptarimas, išnagrinėjimas ir vertinimas. Man atrodytų, kad bent tarp meno kūrinių ir jų kritikos lietuviškame užsienyje vis dar tebėra pusėtinai tikslus balansas. Vienų didybė ar mažybė atliepia kitų talentus ir mizerijas. Sunkios yra lietuvių rašytojų sąlygos užsienyje, ne mažiau sunkios, gal net sunkesnės ir kritikai. Laikraščiuose nedaug vietos, gilesnė menų kritika būtų čia per specialią jų puslapiams. Žurnalų maža, ir rasti specialistus, kurie atsidėtų tokiam neatlyginamam, didžiai nedėkingam ir labai daug studijinio laiko reikalaujančiam darbui yra beveik sunkiau, negu rasti rašytojų grafomanų, kurie, kaip žmogiškai suprantama, godūs tik pačio kilniausio jų kūrinių įvertinimo.

Įeigu humoras, banaliai (ir netiksliai) sakant, yra juokas pro ašaras, tai pabaigai grįžkime prie tokios humoro rūšies, kuri iš karto mums iškasta ašarų tvenkinus. O tai atsitiktų tuoju pat, įeigu per stebuklą pas mus išaugtų aukščiausių standartų, didžiųjų meno kūrybos reikalavimų, aštriausio įžvalgumo ir giliausios erudicijos kritika. Oi, brolyčiai, kokios tada ateitų Kražių skerdynės! Išskyrus nedaugelį gabių ir autentiškų kūrybių asmenybių, stabų sugriovimo pavojus atsidurtų platis sluoksniui mūsų rašytojų, senųjų ir moderninių, irgi aktorių, muzikų, solistų, didžiūma chorų, taip pat šokėjų, dailininkų ir visa opera. O, žinoma, podraug ir daugelis ligšiolinių kritikų...

Tad būnant praktiškesniais gal reiktų ne sarkazminti, ne juoktis ir ne satyrinti, bet labai pamaldžiai džiaugtis, kad tų visų menų rūšių tikros ir aukštos kritikos pas mus dar "nėra" ir maldauti aukštybių Viešpatį, kad niekada neišaugtų tokie kazokai su savo baisingais tauro ragais ir nagaikomis už juostos. Ir nemažiau dėkoti Praamžiui, kad mūsų kritika vis tokia silpnutė, nedrąsi, dažniausia gerutė, paglostanti ir paliaupsinanti genijų ar tai iš draugiškumo, ar ramybės dėlei, ar iš kilnių patriotinių sumetimų, idant nebūtų sumindžioti, o vis dar komplimentais palaistomi mūsų labai glėžnūs tautinės gyvybės ir mėgėjiškos kūrybos daigeliai.

Tad nesisieločiau dėl didžiosios kritikos "nebuvimą": jos po truputį dar galima šen ten pasiskaityti, ir ji dar nepraziūryresnių ar naujai atsirandančių autentiškų talentų. Nors viena menų laikraštyje žaviuose dabarties genijų kautynėse vieno buvo prisimintas J. A. Herbačiausko posakis, esą lietuvių tauta visada "žudžiusi savo genijus" (!), bet faktai rodo, kad nė vienas ir mažesnių duomenų kūrėjas kritikos nebuvo "užsmaugtas", ir visi savo laikui atėjus tampa gražiai pripažinti. O jei žuvo dailis "moksly ir meno kūrybos" pornografas, tai iš to mūsų kultūros raidai be abejo būdavo tik grynas pelnas.

Mano skilvis, norom nenorom prisipažįstant, daug sunkiau virškinda tą liaupsinančią ar ideolo-

Antanas Petrikonis

Susimastymas griuvėsiuose (aliejus)

A. PETRIKONIO PARODOJE PASIŽVALGIUS

Tapytojo Antano Petrikonio apžvalginė meno paroda Chicagoje susilaukė visapusiško pasisekimo. Be abejo, "69" Meno galeri-

Dail. A. Petrikonis

jos savininkas St. Orentas daug prisidėjo, kad ši paroda sulauktų tokio dėmesio. Atidaryme be eilės kultūrininkų, visuomenininkų ir spaudos atstovų, matėsi arti 20 įvairių krypčių dailininkų.

Tenka pripažinti, kad parodoje išstatyti tapybos darbai yra toli gražu ne vienodo meninio lygio. Tas dalinai galima pateisinti, nes apžvalginėje parodoje dailininkas turi noro visuomenai parodyti kaip ir kokiems keliais vystėsi jo meninė raida. Tokioje parodoje ryškiai atsiskleidžia tapytojo laimėjimai ir klaidžiojimai. Nuo meno studijų suolo iki jau subrendusio tapytojo darbų užtiksimame šioje parodoje aliejinės tapybos net akvarelės, temperos ir pastelės. Pirmuose, atseit ankstyvuose, dailininko kūriniuose jaučiasi akademiniai varžtai, netikrumas, gi naujausiuose išryškėja dinamika, prakalba talentas.

Dail. A. Petrikonio darbuose sunku įžvelgti nuolatinį ieškojimą ir pastangas savaip išsiskirti drobėse, nesekant kokių didžiųjų meistrų, just noras originaliau išspręsti sudėtingas spalvines problemas. Tiesa, anglų mokyklos įtaka yra neabejotina, dailininkas daugelyje savo darbų atpažįstamas. Jei viename kitame kūrinyje ir yra nukrypimų, tai tokių darbų nėra daug. Žinoma, ir pačiam tapytojui būtų naudingiau, jei įsai vienos kokios krypties darbų turėtų daugiau, tuo būdu tik daugiau akcentuojamas ryškesnis dailininko veidas. Ieškant naujų pasisakymų tapytojas A. Petrikonis neapsiriboja viena kuria meno srove, jo darbuose rasiame ne tik klasikinio meno, bet ir impresionistinio, ekspresionistinio, net gi surealistinio ir kubistinių elementų.

Dailininkas užsispyrusiai pasinėręs ieškojimuose, kartais atsiduria kryžkelėse, arba suspaudo meno labirintuose, tokuose

darbuose jau atsiranda šaltumas, anemija, dingsta gyvybės ženklai, kai kur net galima įžvelgti išgastingumą. Bet tapytojas tose kryžkelėse ilgai neužtrunka. Jis tuoju pasuka atgal, grįžta su naujais laimėjimais, grįžta su giedra, su saule ir viltimi ir tokiuose naujuose darbuose gabiai moka parodyti žiūrovui dieviškąjį gamtos grožį, kur vietoje niurių ir šaltų tonų atsiranda drobėse melsvai violetiniai ir sidabriniai. Tuose darbuose neabejotinai jau atsiskleidžia tikrasis tapytojo A. Petrikonio veidas ir jo

talentas, tuo įsai išperka savo nyklydumus.

Pagaliau ir ne taip svarbu, kokiū būdu dailininkas vysto savo meninius laimėjimus, svarbu, kad jis juos pasiekia. Kartais ir dideli blaškymai vainikuojami tokiu ar kitokiu meno laimėjimu, jų apstu ir šioje apžvalginėje parodoje.

Kiekvieno kūrėjo pajėgumas apsprendžiamas ne iš mažiau ar daugiau nusisėkusių studijinių darbų, bet iš užbaigtų, kuriuose išryškėja jo asmenybė, originalumas ir mokėjimas rasti ko nors

Antanas Petrikonis

Kompozicija (aliejus)

Antanas Petrikonis

Kompozicija (aliejus)

LIETUVA TIKRA IR NETIKRA

"Lietuva iš toli ir arti" — taip vadinosi valandos netrukusi paskaita, kurią lapkričio 5 New Yorke skaitė dr. Bronius Vaškelis. Toj gerokai kontroversiškąj kalboj Lafayette kolegijos profesorius bandė, pirma, apibūdinti Lietuvą, kaip ją supranta dauguma išeivių, ir antra, tą "išeivių Lietuvą" palyginti su tikrąja Lietuva — t. y., Lietuva, kuri šiandien yra. Tų pastangų rezultatų ilgai laukti nereikėjo: jo nuomone, Lietuva, kuri saugojama mumyse, ir Lietuva, kuri yra anapus, — tai du skirtingi dalykai. Dar daugiau, ta mumyse išlikusi Lietuva yra kiek sufiktyvinta Lietuva — ji yra kitokia Lietuva. Kaip tai atsitiko?

Bronius Vaškelis galvoja, kad tas skirtumas atsirado todėl, kad tikrosios Lietuvos nesistengiama pažinti. Daugelis išeivių yra užsitvėrę "principų siena", kuri trukdo susižinoti. (Tų principų, tačiau, kalbėtojas nenurodė). Pakartotinai jis priekaištavo išeivijos vyraujantiems sluoksniams už tai, kad per daug kreipiamas dėmesio į neigiamus gyvenimo Lietuvoje bruožus, o permaža į teigiamus. Iš mūsų spaudos, pavyzdžiui, daug nesužinoti apie tenykščių pasiekimus. Yra netgi pavojus, kad, nurodinėdami vien tik nepasisekimus, mes galime duoti pagrindo įspūdžiui, jog džiūgaujame kada mūsų tautiečiams nesiseka.

Priekaištas sekė priekaištą: prelegentas tvirtino, kad mes "atsilikom nuo gyvenimo", kad daugeliui mūsų Lietuva tėra išgyventi įvykiai ir laikas, kad Lietuvos savoka yra "sustingusi", kad mes daromės savo krašto ignorantais. Dr. Vaškelis netgi itaria, kad daugeliui Lietuva yra tik "paranki priemonė" įvairiems tikslams siekti, kad ji tik priedanga, kuria bandoma paslėpti šarlatanizmą. Padaręs išvadą, kad išeiv-

vija yra daugeliu atžvilgių nutolusi nuo tautos, dr. Vaškelis priėjo prie klausimo, kas daryti. Galimybės dvi: atsiriboti nuo tautos ir ja nesidomėti arba ieškoti su ja ryšių. Pasirinkti, žinoma, buvo lengva, ir ta visa ryšių problema pasidarė vien tik priemonių problema.

Klausytojai, kurių buvo apie 40, tuoį reagavo klausimais ir kritiškam pastabom. Vienas iš svarbesnių to pasikalbėjimo momentų buvo suabejojimas parodyto išeivijos paveikslu tikrumu. Buvo paprotustuota, kad dr. Vaškelis, bandydamas nusakyti būdingąsias išeivijos žymes, bus truputį perversinęs tamsiąją pusę ir neįvertinęs to, kas gera. Diskusijoje dalyvavo J. Audėnas, V. Rastenis, S. Šimoliūnas, L. Sabaliūnas, J. Kiznis, E. Rastienė, A. Staknienė, S. Gudas, M. Jesaitis ir J. Valaitis. Paskaitą — iš ciklo "Veidu į Lietuvą" — rengė Santarašviesas Pirmininkas K. Balkus. (Is)

Leiskit mane į Lapkričio 13 manifestaciją...

Mielą Mamytę ir Tėvelį ir Vytelį,

Katik gavau iš visų jūsų laiškus, ir labai apsidžiaugiau, kad taip greitai parašėte. Ašio labai, kad atsiuntėte mano atvirukus, ir šek! Jau aptvarkiau pinigų reikalus ir iki kito mėnesio nebe-grizinsiu jus.

Kaip ir kiekviename laiške kartoju, man viskas gerai sekasi ir palyginus gerai gyvenu. Jau įpusėjęs rudnį, ir visur lapai ne tik keičiasi spalvom, bet ir krenta nuo medžių. Grįžus iš mokyklos buvau lauke ir grėbiau lapus (savanoriškai pasisiūliau), tai dabar rašau gana sunkiai — turiu dvi puses ant delnų.

Dabar turiu vėl prašymą — noriu jūsų leidimą ir pinigų važiuoti į New Yorką Jaunimo Žygiui į Jungtines Tautas, lapkričio 13 d. Mes visos ir pora seselių planuojam važiuoti, tai būtumėm gerai organizuotos ir prižiūrimos. Kainuotų viskas maždaug \$7-8, nes nuvažiuotumėm penktadienį (nebus pamokų), o grįžtumėm sekmadienio vakare. Nakvotumėm išsiskirsčiusios po porą mergaičių atskiruose namuose kur kokie nors lietuviai žmonės mus priimtų, valgydintų ir t.t. Seselė turi adresus, viską tvarko, tai bus, kaip sakiau, organizuota ir tvarkinga. O tai bus svarbus įvykis, ir yra svarbu, kad kiek galima daugiau jaunimo (ir žmonių) važiuotų. Mes, jaunieji Amerikos lietuviai, turime parodyti Amerikai ir visam pasauliui, kad yra daug mūsų ir mes esame ne tik "passively", bet ir aktyviai susiinteresavę ir susirūpinę Lietuvos išlaisvinimo problema. Mes norime įrodyti netiesą Vyganto žodžių šio mėnesio Laiškai Lietuviams, kad "jaunimas realiai židri į Lietuvos išlaisvinimo problemą sakydami, 'mes nieko negalime padaryti'". Mes darome, mokindamiesi lietuviškai, ir būdami ištikimi savo tautai, kurią daugumas mūsų net nėra matę! Tai prašau leiskite mane, ir parašykite man, duodami leidimą, kad galėčiau aš prisidėti aktyviai prie Lietuvos Jaunimo Metų, 1956-66!

Jūsų dukrelė,

Vikutė

Šis jaunos, pirmą vidurinės mokyklos klasę lankančios, mergaitės laiškas rodo ne tik gilių jos tėvų jai įkvėptą tautinį jausmą, bet ir Putnamiškių Seselių didelį rūpestingumą bei norą gyventi kartu besisielojant lietuvių rūpesčiais.

Putnamo M. N. Pr. Seselių bendrabutyje žiomet vien iš Chicago ir apylinkių gyvena 14 mergaičių.

Tikėkim, kad jos visos taip gražiai tautinai bręsta, kaip šio laiško autorė Vikutė Jurgaitytė.

Danutė Auglenė

Pilna salė — tuščia paskaita

Lietuvių Fronto Bičiuliai Chicagoje suruošė viešą paskaitą Chicago visuomenei.

Paskaitą praeitą penktadienį Jaunimo Centre skaitė dr. Čeginskas. Šis naujas daktaras lietuvių visuomenei nebuvo daug žinomas. Jis gyvena Švedijoje, dėsto u-te, yra Lietuvių Fronto narys, mokąs daug

kalbų ir praleidęs nemažai laiko įvairioms studijoms. Apie jo visuomeninę bei politinę veiklą ne daug girdėjosi, nei daug ryškių pėdsakų buvo pastebėti. Bet tas viskas ne tiek svarbu — jei organizacija randa reikalo jį pristatyti Chicago visuomenei su gan patraukliais paskaitoje svarstomais

klausimais — kiekvienas eininis klausytojas priėmė kaip faktą, vertą dėmesio.

Ir reikia pripažinti, kad tas dėmesys buvo parodytas kuo didžiausias — prisirinko pilnutėlė Jaunimo Centro salė, žinoma, vyravo savieji bičiuliai ir vienminčiai, bet matėsi nemažai ir tokių veidų, kurie aplamai domisi lietuvių visuomeniniais ir politiniais klausimais.

Paskaitos tema gan patraukli: lietuvių padėtis ir galvosena pavergtoje Lietuvoje, laisvės kovos reikalai ir ryšiai su pavergta Lietuva. Be abėjų, šis paskutinysis klausimas, reikia manyti, ir pripildė salę. Ir kokie rezultatai? Daugiau, negu liūdni. Per pusantros valandos prelegentas šnekėjo tokiomis filosofinėmis bendrybėmis ir plokštybėmis, jog klausytojai ne tik nieko naujo nesužinojo, bet ir neišgalėjo patiekti jokių klausimų, jei nepaminėjus vienos garsiai kalbančios moterėlės, ir dar trijų kitų paklausėjų, kurie, irgi negavo atsakymo iš savo konkrečius klausimus.

Gausiai susirinkę klausytojai skirstėsi namo traukdami pečiais. Retas kuris reikė komplimentus prelegentui, o absoliuti dauguma statė klausimą — koks tikslas ruošti tokią paskaitą, kur prelegentas nežino, ar nenori atsakyti į visiems rūpimus klausimus. Mes jau eilę metų esame girdėję, kad, girdi, Lietuva tikrai pavergta, kad komunistai nors ir keičiasi, bet nepasikeitė, kad ten mūsų broliai kovoja, kad mes turim daryti viską, idant paveikti pasaulio opinią, kad reikia broliui siųsti laiškus ir siuntinius, kad pagaliau, galima pavieniui važiuoti, bet jei dviems — jau nežinia kaip bus ir t.t. ir t.t.

Tas viskas tiesa, bet po 25 metų tos visos tiesos įgavo visiškai kitą prasmę, kovos būdus, pasikeitimą ten ir čia ne tik galvojime, bet ir veiksmuose — į tuos visus klausimus atsakymo nebuvo, o jei ir buvo — tai su sena valdiška pastaba pažymint, jog į tuos visus klausimus dar mūsų veiksniai nebuvo pareiškę nuomonės.

Reikia dar pridėti, kad gerb. prelegentas yra ir Vliko narys ir paskaitos metu buvo paskleista žinia, jog paskaitininkas yra rimtas kandidatas į Vliko pirmininkus.

Jei tai tiesa, — jo debiutas Chicagoje pasibaigė labai liūdnai...

Vyt. Gedrimas

• Vaišvilienė, Montessori draugijos vaikų namelių Chicagoje vedėja mokytojų konferencijoje duos parodomąją pamoką tema "Lietuvių pradaį ALM D-jos vaikų namuose". Po pamokos laikys paskaitą: "Kalbos vystymasis dr. M. Montessori ir paskutinių tyrimų šviesoje". Mokytojai ir suinteresuotieji vaikų lietuvišku auklėjimu kviečiami paskaitoje dalyvauti. Pamoka ir paskaita vyks Vaikų namelių patalpose, Chicagoje, 2743 West 69 gatvėje.

BOSTON
FUKSŲ DIENA

Spalio 24 d., po referatų ir išlaikytų egzaminų -- savaitę prieš metinę šventę ir junių pakėlimą -- Bostono Korpi Neo-Lithuania suruošė Fuskų Dieną tiems juniorams, kurie neturėjo progos pasidžiaugti Fuskų Diena stovykloje, Junių dienos pasibaigė linksmai -- senių padovanota vakariene Bostono "Nile" restorane.

LINDEN BALFO SKYRIAUS MINĖJIMAS

Spalio 31 d. Lindeno Balfos skyriaus buvo surengtas Balfos veiklos 20 metų minėjimas, Lindeno miesto burmistras yra A.G. Wrigley - Aleksandras Grigalevičius, kurio tėvai dar prieš pirmąjį pasaulinį karą atvyko iš Lietuvos ir apsigyveno Lindeno mieste. Čia lietuviai turi savo salę -- Lithuanian Liberty Hall, keletą organizacijų ir centrinių organizacijų skyrius.

Balfos 20 metų sukakties veiklą minėjo su tinkamai paruošta programa, kurią pradėjo skyriaus vicepirmininkė Čerlenė-Mulks ir kun. J. Pragulbickas su invokacija. Po to vicepirmininkė apibūdino skyriaus 20 metų veiklą ir paprašė M.S. Samatienę vadovauti tolesnei programai. Trumpai apie Balfos veiklą kalbėjo A.S. Trečiokas, o ilgesnę kalbą apie Balfą ir savo kelią po Europą pasakė kun. L. Jankus.

Meninėje programoje, S. Čerlenė-Mulks vadovaujant ir muz. Stankūnui akompanuojant buvo išklausyta O. Zubavičienės solo ir moterų seksteto dainos, Irena Veblaitienė padėklamavo eilėraščių. Balfos reikalų vedėjas kun. L. Jankus buvo atsivežęs porą filmų. Dalyviai su pasitenkinimu dėkojo visiems programos dalyviams. Pabaigai buvo sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai.

Vietoj aukų rinklėvos, rengėjai turėjo dovanų, kurias už paroduotus bilietus čia pat laimėjusiems išdalino, o gautas pelnas atiduotas Balfui. Būtų gerai, kad ir kiti Balfos skyriai tokius minėjimus suruoštų.

A.S. Trečiokas

DETROIT

REPETICIJOS MOKINIAMS

Detroito Lituanistinė Šeštadieninė mokykla jau pradėjo ruošti Kalėdų eglutės parengimui, kuris įvyks gruodžio mėn. 19 d. Lietuvių namuose. Šiais metais parengimas pareikalaus daug pasiruošimo, nes Kalėdų vaizdelis "Kalėdų Svečiai" yra su prologu ir veikėjais, bus ir miško žvėrelių, paukščių, raganos, Lietuvos dvasia, partizanas, eglutė, sargybiniai ir šeštadienio m-klos mokiniai su mokytoju. Taigi veikėjais bus iš visų skyrių parinkti mokiniai, snaiguolių šokėjos ir mokyklos choras. Pastatyme dalyvauja arti šimto mokinių.

Po mokinių pasirodymo scenoje bus Kalėdų senelio sutikimas, kuriame su pirmais keturiais skyriais galės dalyvauti ir priešmokyklinio amžiaus vaikai. Tėvai prašomi jaudabar registruoti savo mažuosius pas Tėvų Komitetą, kad priešmokyklinio amžiaus vaikai irgi galėtų dalyvauti dovanų paskirstyme. Vaikai bus paruošti žaidimams, rateliams ir dainoms, kad gražiai pasirodytų prieš Kalėdų senelį. Tėvai prašomi iš anksto visus reikiamus privalumus atlikti, kad neapvilnėtų savo mažųjų, nes jie tik iš anksto užsiregistruavę galės dalyvauti su mokiniais.

Mokytojų ir mokinių didžiausias rūpestis, kad scenoje pasirodymas pavyktų. Čia reikalingas ir tėvų bendradarbiavimas. Nenorėdami mokinių nutraukti nuo reguliarių pamokų, jaudarome repeticijas ir sekmadieniais tuoj po lietuviškų pamaldų. Taigi mokyklos choras, atskiri veikėjai ir šokėjai privalo atvykti ir į sek-

REQUEST RECORD

Naujausias ir gražiausias autentiškos lietuviškos ilgo grojimo plokštelės. Nepriimkite jokių pakaitalų.

Žiūrėkite REQUEST gamybos plokštelių krautuvėse arba reikalaukite katalogų rašant:

REQUEST RECORDS, INC.
66 Mechanic St.
New Rochelle, N. Y.

madienį paskelbtas repeticijas, jei mokytojai to reikalauja. Kiekvieną sekmadienį po lietuviškų pamaldų jau vyksta mokyklos choro repeticijos.

Tėvai prašomi laiku savo vaikus pristatyti į choro repeticijas, kurios visada bus minėtu laiku Šv. Antano mokyklos patalpose. Mokyklos vedėjas

* LIETUVOS KARIUOMENĖS atkūrimo minėjimas įvyks lapkričio 28 d. Minėjimas prasidės pamaldomis 10:30 val. Šv. Antano parap. bažnyčioje.

12:00 val. Liet. Namuose žuvusiųjų dėl Lietuvos laisvės pagerbimas.

12:20 gen. št. pulk. J. Šepečio paskaita. 110 Detroito besimokančio liet. jaunimo: ateitininkų, skaudžių bei jūrų skautų paruošta meninė dalis.

Rengėjai prašo visų Detroito lietuvių visuomenę į šį minėjimą kuo skaitlingiausiai atsilankyti.

Lietuvių organizacijos per pamaldas bažnyčioje ir žuvusiųjų pagerbime L. Namuose prašomos dalyvauti su savo vėliavomis.

Įėjimas į salę visiems laisvas ir neapmokamas.

Šį minėjimą rengia Detroito kūr. - savanoriai ir ramovėnai, talkinant birutininkams.

Prie bažnyčios durų dėžutėmis bus renkamos Lietuvos Laisvės Kovų invalidams aukos. (jms)

RYŠIUM SU ARTĖJANČIOMIS ŠVENTĖMIS, LAIKAS PAGALVOTI APIE PA SIUNTIMĄ SIUNTINIO — DOVANŲ SAVO GIMINĖMS U. S. S. R.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Amerikoje žinoma firma, turinti daugelių metų patyrimą pristatyti licenzuotus siuntinius į visas USSR dalis, pasiūlo Jums savo paslaugą. FIRMA TURI V/O VNEŠPOSYLTORG LEIDIMĄ. GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS. Visi mūsų skyriai turi didelį pasirinkimą aukštos kokybės prekių.

PRIEINAMOS KAINOS.

Katalogų galite gauti visuose mūsų skyriuose ir vyriausioje įstaigoje.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
45 WEST 45th ST., ROOM 1101,
NEW YORK, N. Y. 10036
TEL.: CI 5-7905

RETA PROGA

įsigyti papiginta kaina Dirvos išleistas knygas.

PALIK AŠARAS MASKVOJE

B. ARMONIENĖS atsiminimai iš Sibiro, lietuvių kalboje. Knyga gausiai iliustruota retomis nuotraukomis. KAINA \$3.00

KELIAS Į KAIRĘ

ALĖS RŪTOS romanas, premijuotas Dirvos konkurse. KAINA \$3.00

DAILININKAS RAUBA

VINCO RAMONO novelės. KAINA \$3.00

ALMA MATER

R. SPALIO romanas iš studentų gyvenimo Nepr. Lietuvoje. KAINA \$5.00

Visų keturių knygų bendra kaina \$14.00, bet Dirvos skaitytojai naudodamiesi knygų išpardavimo vaju, moka tik

10 DOL.

už keturias knygas.

— IŠKIRPTI —

DIRVOS ADMINISTRACIJAI
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Prašau man išsiųsti keturias knygas: Palik Ašaras Maskvoje, Kelias į Kairę, Dailininkas Rauba ir Alma Mater, už papigintą kainą — 10 dol.

Pavardė ir vardas

Adresas

Prie šio jungiamas čekis ar money order 10 dol. sumoje.

A. SMETONOS

MONOGRAFIJA,

parašyta A. Merkelio,

sukėlė didelį tuo leidiniu susidomėjimą. Veikalas plačiai pasklido lietuvių visuomenėje, spaudoje komentuojamas, nagrinėjamas jo gerosios pusės ir iškeliami trūkumai.

Liko nedidelis to veikalo kiekis dar neišplintintas.

Kol dar ne vėlu, užsisakykite tą didelio formato, 786 psl., kietais viršeliais leidinį, siunčiant čekį ar pašto perlaidą:

K. POCIUS
3908 Fir Street
East Chicago, Indiana 46313

arba

DIRVA
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

KAINA — 12,50 DOL.

SLA

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraustiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligoje pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdrauda tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą — Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudęs tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentinės apdraudos mokeskis \$2.00 į metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie Susivienijimo darbus.

Gausit spausdintas informacijas, jeigu parašysit: LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 West 30 Street, New York, N. Y. 10001

ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite

"69" MENO GALERIJĄ

VIRŠ 200 LIET. DAIL.

PASKUT. DARBŲ

KAILIŲ PREKYBĄ

IVAIRŲS KAILIAI

"SPARTA" atstovybė

RADIJO, RAŠOMOS IR

SKAČIAVIMO MAŠINOS

MUZIKOS NAMUS

PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505

Sav. STASYS ORENTAS

2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

YKSTAME I NEW YORKA

Abu Clevelando lietuvių autobusai išvyksta iš Šv. Jurgio parapijos kiemo penktadienį, 9:45 val. vak. Visi dalyviai prašomi atvykti ne vėliau kaip 9:30, vėluojančių nelauksime.

KLNA Clevelando Komitetas

REMIAM LAPKRIČIO 13 D. MANIFESTACIJĄ

Clevelando estų organizacijos per ALT skyrių aukoja \$50.00. Clevelando Latvių Sąjunga parems žygį į Jungtines Tautas išplatindama eilę bilietų į Madison Square Garden demonstraciją.

Young Americans For Freedom, Ohio Valstybės pirm. Neal Dentzler vyksta į New Yorko demonstraciją drauge su Clevelando lietuvių delegacija.

Clevelando Latvių Sąjungos atstovas vyksta Clevelando autobusų.

Clevelando latvių studentai suorganizavo kelis automobilius į New Yorko demonstraciją.

Clevelando lietuviai suaukojo netoli \$3,000.00 New Yorko žygiui.

Paskutiniai daviniai rodo, kad virš 200 clevelandiečių dalyvaus demonstracijoje New Yorke.

• **BALFo** pinigine rinkliava Clevelande jau įpusėta.

Toliau gyvenantiems pasiųsti laišakai prašant aukos.

Iki gruodžio mėn. 1 d. prašome savo auką prisųsti BALFo izdininkui A. Karsokui, 1202 E. 82 St., Cleveland, Ohio 44103.

Aukos priimamos kiekvieną sekmadienį, 11:30 v. Šv. Jurgio parapijos salėje, S. Astrausko krautuvėje: 6908 Superior Ave., B. Gaidžiūno krautuvėje: 794 E. 185 ir Juozo Mikonio įstai goje: 780 E. 185 St.

• **Clevelando Orkestras** sekančią savaitę savo reguliarių koncertų Severance Hall salėje neturės. Ta proga orkestras viešės Lake-

wood Auditorium ir Cuyahoga Falls katedroje, kur duos koncertus mksleivijai.

Lapkričio 17, 18 ir 19 koncertai vyks Severance Hall salėje. Bilietai mokslieviams dalinami per mokyklų vadovybes.

• Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos Suktinio šokėjai lapkričio 13 d., 7 v. v. šoka Sheraton'o viešbutyje įvykstančioje 16-toje metinėje įvairių tautybių (all-American) kovai su komunizmu konferencijoje.

Lapkričio 20 d. Suktinis šoka Tarptautinės Studentų Sąjungos organizuojamoje tautybių programoje Case Institute of Technology Strossakar Auditorijoje 8 v. v. Be to, bus ir įvairių tautybių liaudies meno parodėlė. Po programos šokiai. Būtų gera, kad kuo daugiau lietuvių, ypač studentų, atvyktų.

LANKĖSI ROCHESTERYJE

Clevelandietės Nora Braziulienė ir sesutės Milda ir Rūta Jokubaitytės, užpraeitą savaitę iš sveiklosi Rochesteri je ir Sporto Klubu "Sakalas" surengtame vakare išpldė meninę programą. Nora Braziulienė padainavo apie dešimt dainų, o sesutės Milda ir Rūta Jokubaitytės pašoko keletą šokių. Dainas ir šokius pianinu lydėjo Raimondas Obalis.

Programon darniai jungėsi ir Aukšė Čypaitė, gražia ir taisyklinga kalba atlikusi pranešėjos pareigas. Programos pildytojai buvo apdovanoti gėlėmis.

Vakaras įvyko Rochesterio Lietuvių Šv. Jurgio Parapijos salėje. Po programos įvyko vaišės ir šokiai. Sporto Klubui "Sakalas" vadovauja Kęstutis Miškinis. Rochesterio jaunimas ne tik reikšias įvairiose sporto srityse, bet rengia ir kultūrinius vakarus, kuriuos noriai lanko jaunimas bei senimas, visada gražiai tarpusavy bendrauja.

Koncerto dalyvius palydėjo Vytautas A. Braziulis ir Ona Jokubaitienė, kuriuos visus ten pavėžino Povilas Motiejūnas.

Vytautas ir Nora Braziuliai, viešėdami muziko Zenono Nomelkos šeimoje, turėjo malonų susitikimą su rašytoju Jurgiu Janium bei kitais Rochesterio lietuviais.

(v.b.)

CLEVELANDO VISUOMENĖS DĖMESIUI

JAV ir Kanados Liet. Studentų S-gos XV-tas Suvažiavimas baigsis 1965 m. lapkričio 27 d., Sheraton-Cleveland viešbuty, Literatūros vakaru-baliu.

Šiame literatūros vakare dalyvaus rašytojai Dr. H. Nagys, K. Ostrauskas ir dr. Šilbajoris ir kiti žinomi lietuviai.

Visuomenė yra kviečiama dalyvauti literatūros vakare ir po to pašokti ir paslinksinti baliu. Šokiams gros žinomas "Marty Conn" orkestras.

ATŽYMĖKIM VALSTYBINĘ BIBLIOTEKŲ SAVAITĘ

Ši savaitė yra Valstybinė Bibliotekų Savaitė. Kaip ir kiekvienais metais tos savaitės bėgyje yra siūloma lankyti bibliotekas, skaityti galimai daugiau knygų, žurnalų ir savaitraščių ir taip pat pirkti spaudą. Valstybinėse, privačiose ir mokyklų bibliotekose ši savaitė atitinkamai atžymima. Viešose bibliotekose skatinami lankytojai ko daugiau skaityti naujus ir senus veikalus, išstatomos parodėlės, pravedamos paskaitos. Mokyklose vaikai dalyvauja knygų skaitymo, arba plakatų pašymo konkurse.

Lietuviai irgi galime prisidėti prie šios savaitės atžymėjimo. Jog esame daugumos Amerikos piliečiai ir švenčiam beveik visas šio krašto šventes, tai kodėl nepasinaudoti ir paremti Bibliotekų Savaitę. Mūsų vaikams mokyklose skaito angliškas knygas — pamėgin kim paskaityti su jais lietuvišką knygėlę. Nupirkim naują lietuvišką knygą vaikams ir sau. Pasirinkimas yra, tik reikia geros valios ir noro. Jau dabar nupirkim lietuvišką knygą Kalėdų dovanai, lietuvišką plokštelę, užsakykim lietuvišką laikraštį bičiuliui, kuris ne skaito.

Yra daug galimybių šią skaitymo savaitę pasidaryti ne tik Amerikos skaityklose ir mokyklose, bet ir lietuviškoje aplinkoje. Paremdami savo tėvų kalbą ir tėvynę, mes padarysim daug naudos Lietuvai ir išmoksime savo prieauglį gražios lietuvių kalbos.

A. N.

MOKINĖS SIUVAMOMS MAŠINOMS

Mokinsime kvalifikuotus asmenis mūsų įmonės darbams. Tai pastovus darbas, teikiąs puikias akordinio darbo sąlygas.

Kreiptis nuo 8:30 v. ryto iki 5 val. p. p., nuo pirmadienio iki penktadienio.

JOSEPH & FEISS CO.
2149 WEST 53rd STREET
(prie Lorain Ave.)
TEL. 961-6000

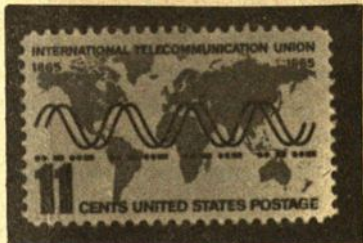
FILATELIJOS KAMPELIS

Antanas Bernotas

(15)

JAV išleido šiuos naujus pašto ženklus:

1. Spalio 6 d. -- 11 centų Tarptautinei Telekomunikacijos Unijai paminėti. Piešinys: išplėstinis pasaulio žemėlapis pagal kun. James Galt projekciją, paskelbtą "Scottish Geographical Magazine" 1885 m., per kurį eina vingiuotos linijos, vaizduojančios radijo bangas ir keletą kartų pakartotas Morzės ženklais žodis ITU. Ženklas spausdintas šviesiai ruda, raudona ir juoda spalva.

Tarptautinė Telegrafo Unija buvo įsteigta 1865 m. gegužės 17 d. Paryžiuje susirinkusių 20 valstybių. 1876 m. prie šios organizacijos buvo pridėtas telefonas, o XIX amž. gale ir radijas. Dabar, be jų, dar priklauso radaras, televizija, satelitai ir kt., užtat ir vardas buvo pakeistas. Šiuo metu unijai priklauso 124 valstybės ir ji yra Jungtinių Tautų padalinys.

2. Spalio 23 d. -- 5 c. Adlai Stevensonui pagerbti su jo atvaizdu.

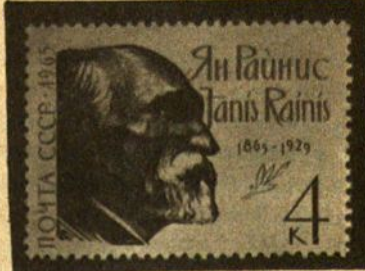
AUSTRIJA išleido 3 šilingų p. ženklą Vienos universiteto 600 metų įsteigimo sukakčiai paminėti. Piešinys -- to universiteto herbas.

Austrijos sostinė Viena (vok. Wien) buvo įkurta romėnų 50 m. po Kr. ir pavadinta Vindobona. Dokumentuose kaip gyvenvietė pirmą kartą minima 881 m. 1037 m. gavo Vienos miesto vardą. Vieną valdė romėnai, nusiaubė hunai, ji priklausė Karoliui Didžiajam, o nuo XII amž. pasidarė austrų kunigaikščių Babenbergų sostinė. Nuo 1281 m. atiteko Habsburgų dinastijai. 1683 m. prie Vienos DLK ir Lenkijos karalius Sobieskis sumušė turkus. Viena, valdant Austrijos karaliams, mėgusiems muziką ir meną, XIX amžiuje išaugo į pirmaujančią Europos meno ir kultūros centrą, kuriame buvo pristatyta puikų statinių ir kuriame gyveno ir kūrė daugelis didžiųjų Europos meno, kultūros, muzikos, teatro ir mokslo garsenybių. Ypač garsi Šv. Stepono katedra, pradėta statyti 1300 m., universitetas, įkurtas 1365 m., daugybė meno ir mokslo įstaigų, kuriose mokėsi ir dabar lanko daugelis visų kraštų studentų. Vienoje mokslus baigė ir nemaža lietuvių studentų. Per II Pas. karą miestas gerokai nukentėjo ir dalis jo buvo rusų okupuota. Šiuo metu mieste gyvena apie 1,627,000 gyventojų. Už keletos kilometrų yra Vienos naujamiestis, vadinamas Wiener Neustadt.

SOV. SĄJUNGA išleido 4 ka-peikų p. ženklą didžiam latvių poetui ir dramaturgui Janiui Rai-

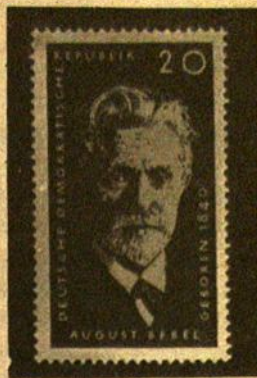
niui pagerbti. Ženklas spausdintas juoda ir mėlyna spalva.

Janis Rainis (tikroji pavardė Pliekšans, 1865-1929) baigė Peterpilio universiteto teisių fakultetą 1888 m. Gyvai domėjosi istorija, filosofija, gamtos mokslais ir folkloru. Mokėjo lietuviškai. Klausė latvių ir lietuvių kalbų paskaitas pas garsųjį profesorį E. Volterį. Dalinai buvo išvertęs į latvių kalbą Donelaičio Metus. 1889-91 m. buvo Vilniaus apylinkės teismo sekretorius. Vėliau Rygoje redagavo laikraštį "Dienos Lapą". 1897 m. vedė poetę Aspaziją, buvo paskirtas advokatu į Panevėžį, bet tais pat metais suimtas ir išstremtas į Rusiją. 1903 m. grįžo namo ir tęsė literatūrinę veiklą. 1906 m. prisidėjo prie sukilimo, dėl ko buvo priverstas išemigruoti į Šveicariją. 1920 m. grįžo į tėvynę, kur aktyviai prisidėjo prie jos atstatymo: įsteigė latvių nacionalinį teatrą, buvo meno direktorius, švietimo ministras, latvių seimo socialdemokratų partijos atstovas ir kt. Išleido 18 poezijos rinkinių, dramos veikalų ir vaikams knygų. Jo veikalas "Pūsk, vėjelii!" 1935 m. buvo statomas Klaipėdos teatre, vėliau išleistas atskira knyga.

R. VOKIETIJA išleido 20 pfenigų p. ženklą Augustui Bebeliui paberti.

August Bebel (1840-1913) buvo žymus Vokietijos socialdemo-

kratų veikėjas. 1869 m. Eisenacho mieste suorganizavo socialdemokratų partiją. Nuo 1867 iki 1891 m. buvo Saksonijos landtago ir Vokietijos reichstago atstovas. Vienas geriausių partijos kalbėtojų, veikėjų ir organizatorių. Baustas už politinę veiklą ir sėdėjo kalėjime. Dirbo laikraščio "Vorwaerts" redakcijoje. Mirė 1913 m. Šveicarijoje. Parašė keletą veikalų politinėmis temomis. Jo veikalas "Moteris ir socializmas" išverstas į daugelį kalbų (lietuviškai išvertė V. K. Račkauskas 1915 m.).

USE CHRISTMAS SEALS

FIGHT TUBERCULOSIS and other Respiratory Diseases

DIRVOJE GALITE NUSIPYRKTI ĮVAIRIŲ KNYGŲ

• Apdraudus reikalais geriausius patarnavimus gau-site kreipdamiesi į Z. Obel-nę tel. 531-2211.

MINT TAVERN

397 E. 156 gt., Cleveland, Ohio

DEGTINĖ, ALUS, VYNAS, GERAS MAISTAS.

PENKTADIENIAIS ŽUVIS IR KITI VALGIAI.

Šeštadieniais šokių muzika.

Sav. Mr. & Mrs. P. SUKIS

Tel. 531-9808

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

JEI PAGUODOS ŠIRDŽIAI REIKIA, I LIETUVIŲ KLUBĄ EIKI.

Tik ten smagiai praleisi laiką ir su bičiuliais pasivaišinsi.

Lietuvių Klubu vadovybė suteiks ir staigmeną: ŠEŠTADIENIAIS, VIENĄ VALANDĄ, svečiai už degtinės stiklu-ką mokės tik po 10 CENTŲ!

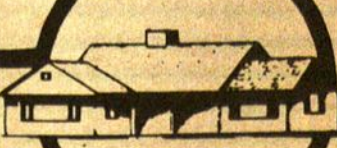
VILTIES SPAUSTUVĖ
6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
Phone (216) 431-6344

- Priima užsakymus iš visų miestų Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoje.
- Spausdina ofsetu laikraščius, žurnalus, brošiūras, programas, katalogus ir kitokius leidinius.
- Patarnauja organizacijoms, bendrovėms ir profesionalams: vizitinės kortelės, blankai, receptų, sąskaitų, sąmatų, atskaitomybės ir kitokios formos; Jūsų adresai įvairių dydžių vokuose — reguliariuose ir languotuose.
- Užsakymai išpildomi greitai ir sąžiningai.

Naturally SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

• Reikalinga gydytojo asistentė, 25-55 m. amžiaus, pilnam ar dalinam laikui. Dėl darbo valandų teks susitarti.

Teirautis tel. EV 2-9261 po 4 val. p. p.

(120-126)

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• SLA Pildomoji Taryba, vykdydama SLA Seimo nutarimą, paskelbė, kad būsimos Pildomosios Tarybos narių nominacijos būtų įvykdytos per gruodžio mėnesį. SLA kuopos, pagal SLA Centro nurodymus, tarp gruodžio 1-ir 31 dienos sušaukia kuopos narių susirinkimą ir visuotinu balsavimu nominuoja kiekvienoms pareigoms Pildomojoje Taryboje kandidatus. SLA nariai kviečiami aktyviai dalyvauti šiose nominacijose ir pasinaudoti savo teise, kurią jiems duoda SLA Konstitucija.

• Algis Zaparackas, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso pirmininkas, duos pranešimą šeštadienį, lapk. 27-tą, 15-tam Liet. Stud. S-gos suvažiavime Clevelande.

Ar esate kada buvę "Kriulės" klube? Koks yra skirtumas tarp susierzinimo, supykimo ir frustracijos? Jei nebuvote ir nežinojote, tai kviečiame atsilankyti į ANTRĄ KAIMĄ, kur jaukioje atmosferoje galėsite išsiblaškyti po savaitės rūpesčių.

Pasirodymai įvyks lapgruodžio 3, 4 dienomis, Chicago's Baletto Mokykla-Teatras salėje, 2515 W. 69th St. Pasirodymai yra statomi kabaretinėje formoje ir publika bus priimama nuo 8 v. v., šeštad. ir penktad. ir nuo 6 v. v. sekmd.

Įėjimui yra reikalingos rezervacijos, dėl kurių prašome skambinti N. Stakauskienei, PR 8-6804, iki 9 v. v. Įėjimo kaina \$2.50.

ISTORINĖ NUOTRAUKA. Ministrų kabinetas (ir žmonos) nufotografavęs dar prieškariniais laikais. Tačiau jame yra septynios klaidos. Ar galite jas surasti? Atsakymas: klaidos yra, iš kairės į dešinę: Vytautas Demereckis, Rimas Vėžys, Ramunė Jurkūnaitė, Romas Stakauskas (sėdi), Jonas Žukauskas, Regina Stravinskaitė ir Romas Aninkevičius. Visi yra Antro Kaimo aktoriai, kurių pasirodymas įvyks lapk. mėn. 20, 21, 27, 28 ir gruod. 3, 4 dienomis, Chicago's Baletto Mokykla-Teatras salėje 2515 W. 69th St. Įėjimui į šį kabaretinį poodžio pasirodymą yra reikalingos rezervacijos, dėl kurių reikia skambinti N. Stakauskienei PR 8-6804.

Dipl. inž. JONUI LENKEVIČIUI,

jo motinai Lietuvoje mirus, gilią užuojautą

reiškia

ALIAS Chicago's Skyrius

SUKAKTUVINĖS AUKOS DIRVAI

L. Babarskas	5,00
A. Regis	10,00
O. Mironaitė	5,00
A. Verbickas	10,00
VI. Vijeikis	10,00
M. Šimkus	10,00
H. Brazaitis, MD	10,00
A. Simonaitis	10,00
A.D. Chicago	10,00
Br. Jonušas	10,00
R. Jasiukonis	4,00
A. Daukantas	10,00
Pr. Dapkus	5,00
P. Dirda	10,00
R. ir E. Vaišniai	10,00
VI. Kalytis	10,00
A. Jurgėla	9,00
Z. Jaunius	1,00
Pr. Sidzikauskas	5,00
Dr. St. Budrys	10,00

VENECUELOS LIETUVIŲ SAVIŠALPOS BENDRUOMENĖS CENTRO VALDYBA

V. L. S. B. visuotinas atstovų suvažiavimas, įvykęs rugpjūčio mėn. 22 d. Valencijoje, Centro Valdybos pirmininku išrinko inž. Vladą Venckų, suteikiant jam teisę pasirinkti-pasikviesti kitus Centro Valdybos narius.

Šis Centro Valdybos sudarymo būdas yra naujas, bet tuom tikimasi pasiekti gyvesnės veiklos ir duoti daugiau galimybių pasireikšti jaunosios kartos atstovams lietuviškoje veikloje, o ypač artinantis Jaunimo metams ir jų pasaulinio masto šventei — laisvojo pasaulio lietuvių jaunimo kongresui J. A. V-se.

Naują valdybą sudaro: inž. Vladas Venckus — pirmininkas; dr. Jadvyga Klovaite — vicepirmininkė,

VLSB Zigmo Domeikos vardo Jaunimo Fondo globėja; Danutė Statkutė — vicepirmininkė, jaunimo reikalams ir venezueliečių spaudos atstovė; dr. Antanas Šulcas — vicepirmininkas visuomeniniams reikalams; Jurgis Bieliūnas — vicepirmininkas VLIKO ir Tautos Fondo atstovas V. L. S. B-nėje; Juozas Menkeliūnas — vicepirmininkas pasaulio lietuvių spaudai ir Lietuvių Fondui; Henrikas Gavorskas — išdininkas ir korespondencijos sekretorius; Aurelija Zalnierūnas — protokolų sekretorė ir tautinių šokių organizatorė; Marius Zubkus — Centro Valdybos narys-ryšininkas; dr. Algirdas Subačius — Centro Valdybos atstovas E-do Zulia ir Maracaibo miestui; inž. Stasys Eidrigėvičius — Centro Valdybos atstovas E-do Lara ir Barquisimeto miestui bei jo apylinkėms.

Adresas korespondencijai: Maracay, Apartado 4647, E-do Aragua, Venezuela.

Mečys Balutis — Garbės Teismo pirmininkas, Zenonas Garšva — Kontrolės Komisijos pirmininkas, Aleksandras Sapoškinas — Centro Biuletenio redaktorius, Bronė Domeikienė — VLSB-nės SK administratorė.

• Mūsų paaukotas pinigais dirbs už mus. Mielas ir brangus tautietie, paaukodamas Lietuviai Fondui keletą šimtų ar tūkstantinę atlikai dideli darbą savo mielos ir brangios tėvynės labui. Laiko dantys sunaikina akmenis ir mūro paminklus, girtavo auka Lietuviai Fondui pastatys tau amžiną paminklą ir būsimosios kartos niekada tavęs neužmirš ir tavo vardas liks įamžintas garbingųjų tautiečių eilėse. Taip kreipiasi į bostoniečius Bostono Lietuviai Fondo vajeaus komitetas.

Ir tu, mielas tautietie, jei dar nesi LF nariu, įsirašyk ir per LF vardyną įamžink save. Į jį įsirašyti galima per visus LB skyrius, LF įgaliotinius ir tiesiog per LF: 6643 So. Maplewood, Chicago, Ill. 60629. (sk)

LOS ANGELES

KADA BUS KAUKIŲ BALIUS?

Kada bus Kaukių Balius? toks klausimas dažnas po to, kai spalio 16 n. įvyko Dramos Sambūrio premjera, nepastatyta Jurgio Gliaudos dviejų veiksmų komedija Kaukių Balius.

Tomis dienomis mirtis įsiveržė į teatralų tarpą. Mirė Juozas Gilis, Sambūrio aktoriaus Vlado Gilio tėvelis. Spalio 16 d. buvo a. a. J. Gilio laidotuvės.

Balfo skyrius, kuris tebe paliko pastatymo rėmėjas, surado artimą pastatymui datą: KAUKIŲ BALIUS bus suvaidintas lapkričio 27 d., 7 v. v., šv. Kazimiero parapijos salėje.

Visa vaidintojų grupė — 12 aktorių — tie patys. Kaip žinia, tai atranka geriausių vietinės scenos pajėgų. Jų vaidybiniam patyrimui yra V. Alanto, A. Kairio, G. Veličkos, P. Vaičiūno veikalai.

Kaukių Balius žėri scenoje operetės libretto stiliume. Eiliuota forma, nuolatos besikeičia, situacijos lydinčiai, žodiniai duetai, kvartetai ir monologai, reikalauja ypatingo dėmesio tekstui, ir teksto suderinimui su siužeto raida. Ilgas, atkaklus ir našus dalyvių darbas, gabios ir atsidavusios režiserės vadovavime, atnešė daug laimėjimų. Visa tai matyti ir įvertinti

tenka veikalo pastatyme.

Komedija režisuoja rež. Dailė Mackialienė. Rež. padėjėja S. Batkienė. Dailininkas Al. Žaliūnas. Švišos efektai ir muzika A. Žaliūnas ir V. Gilis.

Po spektaklio rengėjai — Balfo skyrius — organizuoja nuotaikingą kavutę, po būvi, gausų bufetą ir vertingus laimėjimus.

Patartina ir prašoma Kaukių Baliaus dieną pasižymėti kalendoriuje ir... atlankyti pastatymą. Bud.

CHICAGO

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ BIULETENIUI PENKI METAI

Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos organas Lietuvių Gydytojų Biuletenis leidžiamas Illinois Lietuvių Gydytojų Draugijos, spalio 27 d. Chicagoje minėjo penkių metų sukaktį. Vyriausiojo redaktoriaus yra dr. Steponas Biežis, o atsakominguoju redaktoriaus dr. Milda Budrienė.

Įsisteigus Amerikos Lietuvių Gydytojų S-gai dar 1957 metais buvo manyta leisti gydytojų žurnalą, bet užtruko ligi 1960 metų, kai dr. Steponas Biežis sudarė redakcinę kolegiją ir pradėjo leisti Lietuvių Gydytojų Biuletinį. Jis iš lėto plito ir didėjo, įgalindamas s-gai palaikyti ryšius su skyriais, informuoti apie kolegas gydytojus, dirbančius ir gyvenančius kitose vietovėse. Biuletenis rūpinosi taip pat ir lietuviškos medicinos terminologijos puoselėjimu. 1963 metais biuletenis tapo Pasaulio Lietuvių Gydytojų S-gos oficiozu. Įvestas Danų Gydytojų skyrius. Atsakominguoju redaktoriaus buvo pakviestas dr. S. Budrys.

Ligi šiol išleista 20 biuletenio numerių. Per paskutinį Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimą Detrote, centro valdybai pasiūlius, Biuleteniui paskirta \$500.00 premija.

Minėjimo meninę programą išpildė aktorė Julija Cijūnienė paskaitydama ištrauką iš dr. Juliaus Kaupo "Dr. Kripštukas pragare" ir drauge su aktore Ale Keželiene dr. Garmaus "Nemuno Pakrantėmis".

Jubiliejinį 5 metų tortą prapiovė Ona Biežienė su programos vadovu dr. Edmundu Ringum.

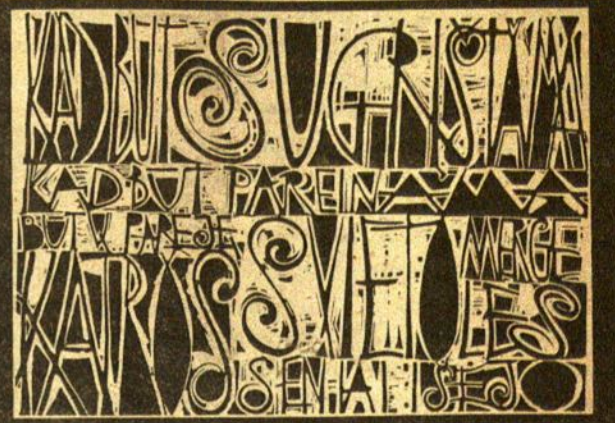
Dovanų laimėjimus pravedė O. Biežienė ir iš Floridos atvykęs dr. Domas Jasaitis.

V. A. Račkauskas

Ona Biežienė dalina sukaktuvinį tortą drauge su dr. Edmundu Ringum, programos vadovu Beverly House svetainėje, spalio 27 d., minint Lietuvių Gydytojų Biuletenio penkių metų sukaktį.

DAINOS

LITHUANIAN SONGS

ALDONA STEMPUŽIS MEZZOSOPRANO
STUTTGART SYMPHONY ORCHESTRA
DARIUS LAPINSKAS CONDUCTOR

Aldonos Stempužienės plokštelės albumo viršelis, kurį piešė Paryžiuje gyvenęs dail. Ž. Mikšys.

Aldonos Stempužienės plokštelė

Šiomis dienomis pasirodys pirmoji Aldonos Stempužienės plokštelė kukliu pavadinimu DAINOS. Liaudinės muzikos specialistas prof. Nelhybel, New Yorke išklauses bandomąją kopiją, pastebėjo, kad šion plokštelėn sudėtoji medžiaga tarp Amerikoje žinomosios yra pati originaliausia, įdomiausia ir vertingiausia.

Pirmoje pusėje telpa Dariaus Lapinsko dvylikos dainų ciklas MERGAIČES DALIA. Ciklo dainos, besikeisdamos tarp lėtų ir greitų tempų, pasakoja apie kaimo mergaitės dalį nuo jos laimingų mergautinių dienų iki jautraus atsivėkinimo su motina. Išraiškos viršūnė pasiekama vestuvinėje dainoje Stov Žirgeliai Pakinkyti, po kurios ciklo nuotaika lėto tempo slinktimi pasiekia epilogą buitinėje dainoje Kad Jau Saulutė Už Girios Užsėdo.

Dainos čia parinktos iš įvairių krašto vietovių — nuo Išručio, Veliuonos, Daugų iki Biržų šiaurės Aukštaitijoje, tačiau jos visos susilieja į vientisą mergaitės dalies tematiką.

Komp. D. Lapinskas, vengdamas per didelio ansamblio orkestravimo, leidžia dominuoti solo instrumentams, kurių specifines spalvas galima atsekti originalioje mūsų liaudies muzikoje. Iš tikrųjų, orkestras čia improvizuoja žmogų supančios gamtos garsus, o mergaitė tarytum pati sau

dainuoja savo likimą, nesiekdama nustelbti tų garsų.

Antroje plokštelės pusėje įdainuotos, taip pat su orkestru, lietuvių kompozitorių originalios ir stilizuotos liaudies dainos. Jų tarpe — Gruodžio Alyvos, Banaičio Gieda Gaideliai, Jakubėno Plaukia Antelė ir Piemenų Raliavimas, Šimkaus Lopšinė, pagoniškas kalėdinis lavilavimas Eglė Žalioji, sutartinė Unčių Tupi Trys Pulkeliai, žvejų daina Išbėg Išbėg Iš Rūsnės Kaimo, net liaudies žaidimo daina — Ievaro Tiltas.

Aldona Stempužienė drauge su kompozitorium ir dirigentu D. Lapinsku, atnešė originalią ir gražią dovaną visai lietuvių išeivijai. Ji taip pat tiks ir svetimtaučiams; juo labiau, kad plokštelės įrašai, paaiškinimai ir dainų tekstai išverstai į anglų kalbą.

Parduodama Mono po 6 dol. ir Stereo po 7 dol.

Plokštelė gaunama pasiuntus čekį ar piniginių orderių leidėjui šiuo adresu: FINE MUSIC RECORDS, 4249 LAMBERT RD., CLEVELAND, OHIO 44121.

KANADOS LIETUVIAI

* SKAUDI NELAIMĖ palietė Toronto lietuvius: nežinint 60 mylių greitio vėjo ir beveik 5 pėdų aukščio bangų, netoli Orillios miesto esančio ežero, Aleksandras Telyčėnas ir Žutautas išplaukė valtimi meškerioti. Deja, iš savo mėgiamo sporto jie nesugrįžo.

* ATRODO, kad Sov. Sąjunga kiek plačiau atidarė duris vyresnio amžiaus žmonėms, norintiems išvykti iš Lietuvos. Neseniai Kanadą pasiekė Benotienė (du sūnūs ir dukra liko tėvynėje), Ona Šukienė ir Leveckienė.

* REPREZENTACINĖ Kanados lietuvių tautinių šokių grupė — Hamiltono Gyvataras, šiemet švenčia penktoji metų gyvavimo sukaktį. Hamiltoniečiai yra daugelį kartų laimėję taures svetimačių rengiamuose koncertuose — pasirodymuose ir dalyvavę beveik visose Ontario prov. lietuvių kolonijose, rengiant įvairias tautines šventes. Metinis koncertas įvyks lapkričio 20 d. Hamiltono Jaunimo Centre.

* TORONTE rengiamam 16 Vasario minėjime pagrindinę partiją laikys inž. V. Adamkavičius iš Chicago.

* ĮVAIRIŲ BALIŲ ir šokių sezonas pasiekė aukštumą. Deja, nevisi jie neša pelną, nes pastaraisiais, kad tą pačią dieną (ypač didesnės kolonijose) net dvi ar trys organizacijos rengia pasilinksminimus. Pridėjus įvairius uždarus baliukus nėra ko stebėtis, kad salės labai dažnai, būna beveik apytuštės. Prie pasisekusio rengimo reikėtų prisikaityti St. Baranausko ir D. Stankaitės koncertą Montrealyje.

K.B.